

SOSYAL HİZMET

ISSN 1300-9177

NİSAN MAYIS HAZİRAN 2001
SOSYAL HİZMET UZMANLARI DERNEĞİ
GENEL MERKEZİ YAYINI

Sosyal Hizmet

SOSYAL HİZMET UZMANLARI DERNEĞİ
YAYIN ORGANI

SAHİBİ

Hürriyet Uğuroğlu

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Başkanı

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Nasip Karacık

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Sekreteri

YAYIN KURULU

Önder Öztürk

Kasım Karataş

Betül Altuntaş

Neşe Hacısalihoglu

Ramazan Yüksel

Neşe Şahin

Nurdan Delikan

YAZIŞMA ADRESİ

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Merkezi
Sümer-1 Sokak 9/8 Kızılay/ANKARA
E-mail: shderneği@hotmail.com

Web: http://go.to/shderneği

HESAP NUMARALARI

T.İş Bankası Samanpazarı Şb. 4215304400718357
Üç ayda bir yayınlanır
Ücretsiz Dağıtılır

Sayı: 16 Haziran 2001

ISSN: 1300-9176

Dernek Logosu: Tünay Öktem

Kapak-Teknik Hazırlık-Baskı:

Evin Yayıncılık

Tel: (0 312) 430 25 98

Faks: (0 312) 430 42 71

E posta:evin@tr.net

İÇİNDEKİLER

Yönetimden Merhaba.....1
Yönetim Kurulu

Sivas Katliamının Toplumbilimsel
İfadesi.....2
Aziz Şeker

SİVAS'a.....7

Sosyal Hizmetler Master Planı
Hazırlanırken.....8
Yönetim Kurulu

İtalya'da Sosyal Hizmet.....11
Mürüvvet Karayel

TARTIŞMA....

Meslek Tanımı Sosyal Hizmet Uzmanı/
Sosyal Çalışmacı.....33

Psikososyal Sağlığımız Birey, Aile ve
Toplum Sorunlarımız.....52
Ali Songül

ÖYKÜ

Modern Sokakların Tecrit Edilmiş
Çocukları.....56

Rıza Elitok

Bültenlerimizden.....59

YÖNETİMDEN MERHABA

Dernek yönetimimizce çıkarılan üçüncü dergi olan 16. sayımızla yine sizlerle birlikteyiz. Bilindiği üzere derneğimizin 6. Olağan Genel Kurulu 25.03.2001 tarihinde Ankara'da yapıldı.Yönetim kurulumuz iki değişiklikle iki yıllık uzun bir dönem için yeniden görev aldı. Yeni yönetim kurulumuz Hürriyet Uğuroğlu, Tünay Öktem, Nasip Karacık, Hülya Çamur, Murat Yaraşır, Betül Altuntaş, İsmail Arslan, Fulya Çay ve Veysi Aksoy'dan oluştu. Bu arada geçmiş 9 aylık yönetim süremiz boyunca emek veren yönetim kurulu üyelerimiz Halis Doğan ve Turgut Yıldız'a bir kez daha teşekkür ediyoruz.

Derneğimiz bu dönemde de çalışmalarında demokratik ve özgürlükçü duruşuyla örgütlü mücadeleye hız katacak dinamik süreçlerin geliştirilmesi, üyelerimizin kendilerini özgürce ifade edebilecekleri platformların yaratılması ve meslektaşlarımızın özlük hakları ve çalışma koşullarının iyileştirilmesini hedeflemektedir.

Meslek etik ve ilkelerini, mesleki kimlik ve onurumuzu korumayı, dar grupçu, siyaset indirgemeci, bireyci yaklaşımlara karşı durarak örgütsel bütünlüğümüzü sağlamayı, şubelerimizle ilişkilerimizde demokratik merkezîyetçiliği esas almayı bu yönetim dönemimizde de ilke edindik. İçeride dönük, dar tutumlar ve tartışmalar yerine, dışa dönük ve geniş

perspektiften bakan, ülke gündemini yakalayan ve bu noktada üreten, demokratik kitle örgütleriyle işbirliği üzerinden hareket eden bir bakıştan yanayız.

Ülkenin bulunduğu mevcut koşullar temelinde mesleğin gerek bilimsel üretim gerekse işleyiş yönünde yeni açılımlara ihtiyacı olduğu düşüncesindeyiz. Birbirini tekrar eden, statükocu, mevcut yapıyı korumaya yönelik anlayışlar yerine ülke gerçekliğinden hareket eden ve bu noktada çözümler üreten bir anlayışın ve mesleki yönelimin olması zorunludur. Bu anlayıştan hareketle mevcut eğilimleri sorgulamak ve tartışmaya açmak gerektiğine inanıyoruz. Gerek meslek etik tartışmalarında gerekse meslek tanım çalışmalarında yönelimimiz bu doğrultuda olmuştur. Bu sayımızda meslek tanım çalışmamızı yayınlıyor ve tüm meslektaşlarımızın gündemine taşımak istiyoruz. Bundan sonrada yönetimimiz, mesleğe yeni açılımlar katacak çalışmaların içinde olmaya yukarıda ifade edilen anlayış gereği devam edecektir. Bu çalışmalara tüm meslektaşlarımızın katılımlarını arzuluyor, artık konuşmak yerine üretmek ve eyleme geçmek gerektiğini düşünüyoruz.

Sizlerin katkı ve katılımlarıyla daha güçleneceğimize olan inancımızla, bir sonraki sayımızda buluşmak üzere HOŞÇAKALIN...

Yönetim Kurulu

SİVAS KATLIAMININ TOPLUMBİLİMSEL İFADESİ

Aziz ŞEKER *

İnsan bir canlı türü olarak, yüzyılların birikimini bütünsel yapısında taşıyan, ıkkelliğinden arınmış, bilinçli tek canlı örneği. Nesnel gerçek karşısında biçimlenip durmuş, üretmiş, tüketime konu olmuş, her dönem anamalcıların despotik güçleriyle çatışmış, bu yüzden hep yalnız kalmış, toplumsal gerçek karşısında ihaneti görmüş, yenilmiş ve bir köşeye çekilmiştir. Gün gelmiş filozof Marx'ın "... ortam ve koşullar, insanları yaptığı kadar, insanlarda ortam ve koşulları yaparlar" sözünü doğrularcasına başkaldırmış, yaşadığı toplumun insanca dönüşümü için çabalamış, yaratıcılığını kullanarak, özlem dolu onurlu bir geleceğin inşasına katkı sağlamıştır.

Değişen, gelişen toplumların şiirini yazacak, romanını kurgulayacak, sırrını çözecek, bir Balzac, bir Dostoyevski, bir Yaşar Kemal, bir Gorki, bir London, bir Einstein, bir Nazım, bir Aragon ...ve daha nice güzel insan çıkıp, insan yaşamını tüm sıcaklığıyla kucaklayarak, yazınla toplum arasındaki olgun ilişkiyi de kurmayı başarmışlardır.

Ve birey, toplumsal yönü ile varsıl bir yaşam için geleceğini düşlerken, yaşam dengesini oluşturmayı da bir kenara bırakmamıştır hiç bir zaman.

* Sosyal Hizmet Uzmanı - Sarıkamış/ KARS

Ne var ki bunun yanında, yaşam yadırganmış, bölünmüş ve bazı bazı karanlık bir atmosferde istila edilmiştir. O nedenle XXI. yüzyılın insanı yaralıdır, mahçup ve yalnızdır, yanı başındaki komşusundan habersizken kurduğu dostluklarda yüreğinden bedelsizdir. Hoşnutsuzdur. Bu bir toplumsal sorundur, stress'dir. Ve temelini Çatalhöyük'ten alıp Mezopotamya'da, Sümer'de, Lidya'da, Atina'da, Roma'da, Asya'da ... ve çağdaş Avrupa'da doldurur.

Yüzyılımızda tomurcuklanan trajediler sanatsal yansımasını bula dursun, Homo Sapiens bir ağılatının eşğine gelmiştir. Sığınacak bir koranak aramaktadır kendisine. Bir engizasyonun huzurunda çırılçıplak bedeniyle feryat edip yeniden doğuşunu aramaktadır. Bir daha doğmak uğruna...

Günümüzde insanın insana bağılıksızlığı olağanlaştı. Barbarlık çağdaş görünüme ulaştı, halk sokaklarda yoksulluk altında yaşamaya zorlanırken, en çok da duyarlılık normlaştı.

Toplumu sarsan olaylar başlıyor : Bir durakta toplanmış insanlar birbirlerine düşman gözlerle saldırıyorlar, diğer bir yolda bir yağma, bir talan, bir göç var toz duman içinde. Bayağı şarkıları dinleyerek geçiriyoruz

ömrümüzü, şaşkın dinleyicileriyiz haksızlıkların. İtmiyoruz yarınların çoraklığını. Türlü hasımlar yaratıp topyekün saldırıyoruz. Ölümle dava birliği etmişcesine anılarımızı kanatıp, kutsal doktrinlerle övünüyoruz. Sadık şakitler gibi yalnızlığımızı kutsuyoruz. Her geçen gün daha fazla köleleşiyoruz. Sevgilerimizi pazarlıklar üzerine kurup, omuzdaşlarımızla meyhanelerden çıkıp gidiyoruz. Ağlıyoruz umutsuzluklarla dağlanıp, yarınlarımızı satan insanlara sessiz kalıyoruz, içimizdeki dostluklar gölgelenirken soğuyoruz.

İnsanın o görkemli yüzü, tarihi bir düşünle siliniyor artık. Büyüsünü, coşkusunu yitirdi gibi insan. Paul Rubens, Willem Hogarth, İngres, Corot, Auguste Rodin, Picasso....yok-olan bir insanı çizmeye çalışmışlardı, oysa ki iki yüzlü bir insandı, fırçalarının ucundan renklerek bu hayata sırtıp duran.

Yüzyılımızın insanı sevinç duymuyor, girdiği her ilişki onu daha bir ağılatısal kılıyor. En kirli yalanlar sevgi adına atılıyor. Ernest Hemingway bu nedenle intihar etmedi mi? Prtagoras, "insan her şeyin ölçüsüdür" derken insanca bir özelliği vurguluyordu, mutsuz bir insanın özelliğini değil.

Sosyal psikologlar, çağdaş insanın mutlu bir yaşam dinamiğine ulaşabilmesi için varlıkbilimsel bir temelde sevisel bir süreçle kendisini yeniden yaratması gerektiğine inanıyorlar. Anamalcı toplumlarda, tonlarca özdeksel materyal arasında sıkışan insan, müsvedde kağıdı gibi

olmuştur. Yabancılaşmıştır. Kötücül bir toplumda insanın içsel değerleri anlamsızlaştırılmış, sevi ölü bir düş olarak bozgun yarınlarında insanın önüne sürülmüştür diyebiliriz artık serinkanlılıkla.

İnsan başlı başına bir canlı gelişkidir. Baş başa bırakıldığı doyumsuzluklar içinde doygun bir başlangıca, mutluluk için bir denemeye gereksinimi vardır. Bu sızılı insana, düşünür Erich From şöyle bir yol öneriyor: "Sevgi konusundaki başarısızlıkların üstesinden gelebilmenin bir tek uygun yolu (...), sevginin de yaşamak gibi bir sanat olmasının farkına varmaktır, " diye.

Duygusuzluk, kentlerimizin sokaklarına nesneleşmiş bir görüntü veriyor, farklı olan bir şey yok, cisimleşmiş post modern mimari dışında... palyoçalar geziniyor sokaklarda, bulvarlar çocuk sokaklarına koranak oluyorken, özgür bireylerin sesi soluğu kısıyor. Halbuki insan bir bütündür, gerçeğin şiiridir, özgündür ve sevilenmek ister her dem. Özdeksel koşullar içinde eriyip bitmek değildir çağlar boyunca olmak istediği şey.

Kendini, silüetini arayan insanlarla dolup taşıyor isyan kalabalıkları, yaşamının kıyısına kurulup sesini, aşkını, sevgisini bencilleştirmeyi bilen insanlara karşı. Yine de Cemal Süreya'nın (1931-1990) dizelerine taş çıkartırcasına malup olup bir köşeye çekilirken: "Üstü kalsın, ölüyorum tanrım/ Buda oldu işte/ Her ölüm erken ölümdür/ Biliyorum tanrım/ ama ayrıca, aldığın şu hayat fena değildir/ Üstü kalsın..." diyerekten. Kimi insan Nazım Hikmet Ran'ın

dizelerini yaşarcasına, her dem yeniden başlıyor o bitip tükenmeyen sevdaya: Vera'ya şürler, "seviyorum seni ekmeği tuza banıp yer gibi/ geceleyin ateşler içinde/ ağzımı dayayıp musluğa su içer gibi/ ağır posta paketini neyin nesi belirsiz/ telaşlı, kuşkulu açar gibi/ seviyorum seni, denizi uçakla ilk defa geçer gibi/ İstanbul'da yumuşacık kararırken ortalık/ içimde kumldayan bir şeyler gibi/ seviyorum seni, yaşıyoruz çok şükür der gibi...."

Kimisi Aragon oldu, kimisi Elsa... umudun sır dolu kalelerini kuşatmak uğruna. Louis Aragon (1897- 1982) Elsa'nın Gözleri "....orada bütün ümitsizlikleri bekleyen ölüm..." ve zorsunmadan yaşayan kaç dünya dolusu insan kaldı ki aramızda, ölümün ve onursuzluğun belini kırarak. Ve Çukurova'dan yüklendiği sesiyle bir şair: Adnan Yücel (1953-) "yeryüzü aşkın yüzü oluncaya dek" diye mısra döküyordu, çok sonradan göreceğimiz güzellikler için. O vakit kül yağıyordu Sivas'tan, ölüme alkış tutan bir halkın başına ... kan riyakarca alev tutmuş ıslatıyor gibiydi Anadolu'nun topraklarını.

Nietzsche, "yıkamak isteyenlerdir benim düşmanlarım, kendi kendini yaratmak isteyenler değil" diyordu ki 21. Yüzyıla girerken özgürlük yakılıyordu Sivas'ta. Bu korkunç durum, Türkiye toplumsal yapısında artan sosyo kültürel temelli yabancılaşmanın da en somut dışa vurumuydu.

Özgürlüğün, toplumcu gerçekçi bir yöntemle her seferinde yasallaşması için uğraşan bir yazın neferi, Asım BEZİRCİ'ydi. Önce tutuşan ve

yaşamın kategorilerinde : aşk, sevgi, umut..... soyut temellendirilebilirlikleri bir yana bırakacak olursak, bir demet çiçekti yakılan: Nesimi'den Yeşim'e..... kısaca, ihaneti kutsayan insanlar, iç yüzü karanlık bir dönemin ve yükselen bir engizisyonun uygulayıcısı oldular orada.

Yaşanan acılar, bir İtalyan Kriminoloji Profesörünün sözlerini doğrular nitelikteydi, " .... iyi kalplilik ve insancılık göze batar bir boyut kazandı mı, durumdan kuşku duymanın yeridir..." kuşku duymayı bir yana bıraktığımız içindir ki o alevi Temmuzda otuz üçler çarmıha gerildiler.

İnsanları yakarak tanrıya ulaşmak gibi bir yolu seçmek, tanrının da canını sıkıran bir rezil yoldur ki, tarihsel gerçeğimize ilıştırılan kuramsal eşitlik önermesine de ters düşen bir görüntüdür.

Albert CAMUS, "Başkaldıran İnsan" adlı var oluşsal yapıtında: " .... yaşamak kendi başına bir değer yargısıdır" diyordu ki, bu coğrafya da henüz daha onanmamıştı o seküler yaşam . Bu nedenle Baudelaire'nin belirttiği gibi "cinayet sızıyordu" insan kalabalığının suretinden. Sivas mahşerine. Ve Karamazov'un dediği gibi, "hiçbir şey doğru değilse, her şeye izin vardır" rolü oynanıyordu tarihin tekerleğinin gölgesinde.

Sanatçı bir suç adamı, sanatsal yaratımsa bir suç unsuru görülüp, zorbalıkla talan ediliyordu insanlığın uygarlık birikimi, yıkmak uğrunaysa yaşamdı yok sayılan, ... yoksa ataerkil bir toplumun kökenleri üzerinde

yükselen anekdotlarda, insan varlığını, ön kabulleriyle yargılayan ahlakçıların toplumsal sözleşmesinin bir kurbanı mı olduk dinin bir engizisyon olup siyasallaştığı Sivas Madımak'ta.

Önce yaşamak, (primum vivere), kendi düşün geleneğimizde yer etmiş, toplumsal eşitsizlikleri giderme savaşında çırpına durmuş bir imgeydi. Bu imgeyle başlıyordu, bir çok sosyo-ekonomik etkenin ortak biçimleyişi olan toplumsal sorunlarla mücadelede. Tanrıyı bu dünyaya bakarak yargılamayı bir yana bırakan Van Gogh değiliz hiç birimiz; çünkü insanın tanrısı gene insandır (homo homini deus) ... Ve önce yaşamak diyoruz, ölümün yasalının din olmadığı bir dünyada. Yaşam olası bir zorunluluk olmamalıdır, farklılıkları yok sayıcılık üzerine kurulan coğrafyalarda.

Bergson, insanlığın kulağına mırıldanır: "ölümün bilincinde olan tek canlı insandır" diye. Öldürmenin bilincinde olan tek canlı da insandır ki, soydaşlarını katleden insanlarla doludur alacakaranlık kuşağındaki çoğul ülkeler.

Siyasal islamın gelişme eğrisi, ekonomi-politik oylumuna birçok toplumbilimsel temelli determinantları da alarak 1950'li yıllarda ve fark edilebilir yanlarıyla da 1980'den sonra Türkiye toplumsal yapısında alan bulmaya başlamıştır ki, ilerleyen gözlemsel zaman da birçok olaya tanıklık etme erdemliğini göstermiştir. Derin nedenleri olan bu olayları anomik sapmaları alımlama bilincinde olan her birey, günümüze

ağan bu toplumsal süreci de aydınlatabilme yetkinliğine ulaşmıştır. Başka bir ifadeyle, siyasal islamın bu değin uçuşmasının yerel-coğrafik ; politik psikolojik boyutları ile bozulan temel toplumsal yapı kurumlarının da iyimserlik dışı bir reel analizle sorgulanması gerekiyor. Çünkü, yıllar geçtikçe, konuşulmaz-eleştirilmez olan bu dinsel yabancılaşma göstergeleri belki de toplumsal sorununun dışa yansıyan ruhsal bir buhranı , şeriatın da sızı veren bir özlemi durumundaydı.

2 Temmuz 1993 tarihinde 37 aydın insanın yakılarak öldürüldüğü Sivas Cehennemi, kara bir gün olarak, gözü yaşlı yarınlar düşerken, belleklerimizde de işliyordu.

Sivas, ağıtsal yaşamımızda, kültürel-yazınsal haritamızda bir acılı izlekti artık.

Hasret Gültekin'den Asım Bezirci'ye, Behçet Aysan'dan Nesimi Çimen'e , Asaf Koçak'tan Muhlis Akarsu'ya... Sosyal hizmet okulu öğrencisi Yeşim Özkan'a kadar çok sayıda güzel insanın yakılmasıyla birikip ateşlenen ilkel-gerici kıyım 24 Ocak 1993'de Uğur Mumcu'nun öldürülmesiyle de yakından ilişkilidir. Her iki olayda siyasal islamın varlığından kaynaklıdır.

Böylelikle Ulusal demokratik devrim'in üst yapı kurumlarına yönelen saldırılar da kesin bir netlikte dıştalaşmıştır.

Acılar yüklü kutsal toprağın teni öpülüyor, o yenik düşler sağalmıyor, kuşlar kanat çırpıp uzaklaşırken, yanan insanların sesinden kül

yağıyordu yurduma ve yurdum içine büyük umutlarla girdiği bir yüzyıla iç ve dış ekonomik, siyasal ve sosyal etkenlerin dinamik bileşiminden yapısal olarak etkilenmeyi de kuşku götürmez bir gerçeklikte sürdü-

rürken; siyasal islam- tarikat sermayesi, yapısal koşullara bağlı toplumsal sorunlar, küresel bozulmanın, yoksullaşmanın... faktör olarak gücü de yadsınamaz özellikler oluyordu toplumsal yaşamımızda.

ÖLÜLERDEN KİMLİK SORULMAZ

Özgürlük-barış-kardeşlik çığlıkları
Savaş naralarında boğuldu.
Her eude bir ölü
"şehit" ya da "terörist"
ölülerden kimlik sorulmaz

onlar o gencecik yaşlarında
aşk türküleri söyleyip
sevdanın doruklarına çıkacakken
ıssız dağ başlarında-sessizce-
vurulup düştüler
damarlarında delice dolaşan kan
usulea aktı
toprağa.

Her ölenle birlikte
Bir dünya yıktır
Ölülerden kimlik sorulmaz
(bunu ölenden başkası bilmez.)

Veli Yalçın
Sosyal Hizmet Uzmanı

SİVAS'a

YEŞİM ÖZKAN

Sivas Katliamının 8. yılı nedeniyle, Sivas'ı unutmamak ve unutturmamak adına katledilen 37 aydın ve Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu öğrencisi sevgili Yeşim Özkan'ı saygıyla anıyoruz.

"....Yumrukluyorum duvarları.
Yumrukluyorum kara gecenin bedenini,
ellerim kan içinde. Nehirler taşmış yanak-
larımın. Otuz yedi can. Otuz yedi gül
çatlamış susuzluktan Sivas'ın içinde. Nasıl
uyku tutar gözlerimi. Döne döne semaha
duranlar tuttuğu önce. Sonra da şiir çığlıksız
düştü türkülerin yanı başına...

Sivas...Sivas...Yigitlik midir emanet cana
kıymak...Yigitlik midir bir tutam ışıği kör
bıçakla güneşten koparıp karanlığa kurban
etmek...

Söyle hangi kitapta vardır elleri kolları
bağlıyı yakmak... Var mıdır kardelen akında
bir avuç inciyi ateşe tutmak, lo. Böyle garip
düştüğüme bakma...Böyle mahzun
durduğuma. Varsın ateşin suskunlukla
beslensin. Benimde yüreğim gençliğini almış
yanına yürür başı dik.

Senin de dağların var Sivas, senin de
dağların.

Dağlarında şahanların."

Savaş EZGİ

“SOSYAL HİZMETLER MASTER PLANI HAZIRLANIRKEN”

Sosyal Hizmetlerin genelde dünya uygulamaları, özelde Avrupa Birliği kriterlerine uygun Türkiye'deki uygulamalarını kapsayan " Sosyal Hizmetler Master Planı " hazırlık çalışmaları sürdürülürken Sosyal Hizmetlerin yeniden yapılandırılmasında aşağıda belirtilen hususların dikkate alınması görüşündeyiz.

1. Ülkemizde, sosyal hizmetlerin yeniden yapılandırılmasına ilişkin, hukuki ve kurumsal düzenlemelerin gerçekleştirilmesinde, ulusal politikanın belirlenmesi ve devletin bu alandaki etkinliği konusunda, vazgeçilmez ön koşul Sosyal Hukuk Devleti ilkeleri olmalıdır.

1982 Anayasası'nda 'sosyal bir hukuk devleti' olma, Türkiye Cumhuriyeti'nin nitelikleri arasında sayılmıştır. Başlangıç bölümünde her yurttaşın, onurlu bir yaşam sürdürme, maddi ve manevi varlığını bu yönde geliştirme hak ve yetkisine sahip olduğu vurgulanmıştır. Herkesin maddi ve manevi varlığını geliştirme ve koruma hakkına sahip olduğu 17. Maddede yinelenmiştir. Başlangıç bölümü ile 17. Maddeye bireyler açısından getirilen bu hak 5. Maddeyle devlete görev olarak verilmiştir. 5. Maddeye göre; kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi

için gerekli koşulları hazırlamaya çalışmak devletin temel amacı ve görevidir. Anayasa'nın 5, 17, 56. Maddelerinde yer alan kuralların dayandığı temel ilke kişilerin devletçe her türlü zarardan korunmaları gereğidir.

Sosyal Devletin görevi, sosyal adaleti, sosyal refahı ve sosyal güvenliği sağlamaktır (Anayasa Mahkemesi Kararı 1991/43). Çağdaş uygarlık görüşüne ve Anayasanın temel yapı ve felsefesine göre gerçek hukuk devleti, ancak toplumsal devlet anlayışı içinde ise bir anlam kazanır (AMK 1972/49). Sosyal Hukuk Devleti ilkesi içinde yer alan sosyal adalet, sosyal refah ve sosyal güvenlik kavramları tüm yurttaşları kapsar (AMK 1980/59). Toplum yararının birey yararına üstün tutulması, sosyal hukuk devletinin temelini oluşturur. Ancak bunda güdülen amaç sonuçta yine bireylerin mutluluğunun sağlanmasıdır (AMK 1976/46).

2. Kanımızca, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, Sosyal Refahın Arttırılması (Sekizinci Bölüm madde: 4) ve bu bölüm altında yer alan Sosyal Hizmetler ve Yardımlar konusu, Anayasanın Sosyal Devlet ilkesinden oldukça uzakta kalmıştır. Ülkemizde İzlenen neo-liberal politikaların bir yansıması olarak

değerlendirilebilecek bir yaklaşımın hakim olduğu ve izlenen politika gereği sosyal refahın, özelde ise sosyal hizmetlerin yoksullukla mücadele- sosyal yardım hizmetleri ile sınırlandırıldığı bir yaklaşım tarzının bütün yurttaşlar için sosyal refahın, sosyal adaletin ve sosyal güvenliğin sağlanması yönündeki ilkelerden nedenli uzak olduğu ortadadır.

Sosyal Hizmetler ve Yardımlar başlığı altında yer alan amaçlar, ilkeler ve politikalar bölümünde özel sektörün ve gönüllü kuruluşların sosyal hizmetler alanındaki faaliyetlerinin desteklenileceğinden söz edilmektedir. Devletin bütün yurttaşlarına eşit ve adil olarak vermekle yükümlü olduğu kamusal hizmetler özel sektörün konusu haline getirilmiştir. Ülkede izlenen özelleştirme politikalarının en can alıcı noktası devletin sosyal yönünü hedef almasıdır. Kamusal harcamaları bir kambur olarak gören anlayış, Anayasanın 61. Maddesi'ne göre sosyal güvenlik yönünden özel olarak korunması gereken çocuk, yaşlı ve engellileri bile özel sektörün konusu yapmıştır.

Sosyal hizmetler, ülkenin genel sosyal güvenlik şemsiyesi içinde, sağlık, eğitim, konut hizmetlerinin sosyalleştiği, aile ve çocuk hizmetlerinin sağlandığı ve tüm yurttaşlara onurlu bir yaşam seviyesi sağlandığı oranda hizmet bütünlüğünü sağlayabilecektir. Yoksulluğun ve işsizliğin bu denli yaygınlaştığı bir ülkede sosyal hizmetleri sosyal yardımlarla sınırlı bir yapıya büründürmek ülke gerçekliğinden

uzaklaşmaktadır. Bu yüzden doğru yaklaşımlar üzerinden politika üretmek gerekmektedir.

3. Sosyal Hizmetlerden Yararlanma Hakkı, uluslararası anlaşmalarda güvence altına alınmıştır. Bu konuda özellikle Birleşmiş Milletlerin ilgili bildirgeleri özellikle Çocuk Hakları Sözleşmesi ve Avrupa Sosyal Şartının Çocuk ve Gençlerin Korunması'na ilişkin düzenlemeleri Türkiye tarafından onaylanmış olup Türkiye bu konudaki yükümlülüklerini yerine getirmelidir.

Ayrıca Avrupa Sosyal Şartının, Sosyal Güvenlik ve Sosyal Yardıma İlişkin Haklar altında incelediği; Sosyal Güvenlik Hakkı (m.12), Sosyal ve Tıbbi Yardım Hakkı (m.13), Sağlığın Korunması Hakkı (m.11), Sosyal Hizmetlerden Yararlanma Hakkı (m.14) ve Ailenin, Ananın ve Çocuğun Korunmasına ilişkin olarak; Ailenin Sosyal, Hukuksal ve Ekonomik Korunma Hakkı (m.16), Ananın ve Çocuğun Sosyal ve Ekonomik Korunma Hakkı (m.17) da geleceğe yönelim konusunda uluslararası standartların bağlayıcılığı açısından önem taşımaktadır. Elbette ki sosyal hizmetlerin yeniden yapılandırılması çalışmalarında uluslararası yükümlülükler göz önünde tutulmak zorundadır.

4. 24.05.1983 tarihinde kabul edilen 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunun çıkış amacı sosyal hizmetlerin tek çatı altında toplanmasıydı. Ancak Kurum Kanununun dışında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Kanunu, Aile Araştırma Kurumu,

Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü ve Özürlüler İdaresi Başkanlığı Kurulmasına Dair Yönetmelik gibi yeni düzenlemelerle sosyal hizmetlerin görev ve sorumluluk alanı daralmış ve sosyal hizmetlerin sunumu yeniden dağınık bir hal almıştır. Sosyal hizmetlerin mevcut dağınıklık-tan kurtarılarak hizmet bütünlüğünü sağlaması esastır.

Çağdaş sosyal hizmet politikası, bütünlükçü bir hizmet ve örgütlenme modelini içermek zorundadır. Yukarıda da ifade edildiği üzere toplumsallaşan bir devlet anlayışı içinde anlam bulacak olan sosyal hizmet politikası, sosyal devlet ilkeleri ve uluslararası normları hedef almakla yükümlüdür.

Sosyal hizmetlerin yeniden yapılandırılması çalışmalarını, geleceğe ilişkin bir projeksiyon sağlanması konusunda anlamlı buluyoruz. Ancak bu çalışmaların yukarıda ifade edilen ilkeler ve sağlıklı bir veri tabanı üzerinde geliştirilmesi gerektiği düşüncesindeyiz.

Yönetim Kurulu

İTALYA'DA SOSYAL HİZMET

Mürüvvet KARAYEL*

1. GİRİŞ

CİF, Sosyal Hizmetler, sağlık ve eğitim alanında mesleki ve kültürel değişim girişimini harekete geçiren maddi amacı olmayan yasal bir vakıftır.

Temel amaçları şunlardır;

- ✓ Adı geçen Sektörlerde karşılıklı deneyimlerin değişimi ile mesleki anlamda tanıtımı arttırmak.
- ✓ Cif aracılığıyla üye ülkeler arasında deneyim imkanı sağlamak.
- ✓ Katılımcıların, iletişim aracılığıyla farklı dünya kültürlerini tanımlarını olanaklı kılmak ve anlaşmalarını kolaylaştırmak,
- ✓ Dünyada barışın gelişimine katkıda bulunmak.

GENEL BİLGİLER

CİF programları, evvelce uluslararası Cleveland programı olarak 1956'da USA'da kurulmuş, bilahare insani hizmetler alanında çok uluslu daha özel bir programa dönüşmüştür.

Her yıl 85'in üzerinde ülkeden yaklaşık 200 Sosyal Çalışmacı ve gönüllü USA'da CİF programlarına 4

aydan 13 aya kadar değişebilen süreler ile katılmaktadırlar.

1956'dan günümüze 10 ülkeden yaklaşık 5000 meslek elemanı CİF aktivitelerine katılmıştır.

CİF'in eski katılımcıları resmi bir şekilde ulusal gruplarını CİF adı altında organize etmişlerdir.

Sosyal hizmetler, sağlık ve eğitim alanında mesleki ve kültürel değişim girişimini harekete geçiren, ülkemizin de üyesi bulunduğu CİF Türkiye aracılığıyla, 18.09.1999/18.10.1999 tarihleri arasında sosyal hizmet etkinliklerini yakından tanımak amacıyla İtalya'ya gittim.

Bu çerçevede 4 aşamalı diyebileceğimiz bir program izledim.

Roma yakınlarında Sassone denilen bir meykide bir manastırda 2 gün süre ile programa katılan diğer 3 konuk (Arnavut, Yunanlı, ve Koreli), CİF İtalya yöneticileri ve üyeleri ile bir tanışma, kaynaşma programına katıldım. Daha sonra programın ilk yarısının uygulanacağı S.Maria C.V.'ye gittik. İlk hafta ülke, siyaset, ekonomi, sosyal yapı ve sosyal hizmetler üzerine bir dizi seminer

* Psikolog - SHÇEK Genel Müdürlüğü Eğitim Daire Başkanlığı

izledik. 2. hafta S.Maria ve çevresinde yer alan bazı kuruluşları ziyaret ettik.

Programın 2. bölümü katılımcıların tercihleri doğrultusunda hazırlanmıştı. Bu çerçevede Kuzey-güney arasındaki gelişmişlik farkını kıyaslayabilmek bakımından kuzey İtalya'daki kentlere gönderildik. 2.aşamada; benim için hazırlanan programa katılmak üzere, Piemonte Bölgesi'nde bulunan Cenova yakınlarında Acqui Terme isimli küçük termal bir kente gittim. Bu kentte bulunan çeşitli sosyal hizmet kuruluşlarını gezip görme imkanım oldu. Yaklaşık iki haftalık bir gözlemden sonra, programı değerlendirmek üzere, program koordinatörü ve diğer katılımcılarla birlikte Padova'da buluştuk. Değerlendirme toplantısı ile bu 1 aylık program da son buldu.

Hazırlamaya çalıştığım bu çalışmanın başlangıcında; İtalya'daki sistem ve yapıya ilişkin çok kısa bir giriş ve daha sonra 4 aşamalı bu programda ziyaret edilen kuruluşlarla ilgili izlenimlerimin bir özeti sırasıyla yer alacaktır.

2- İTALYAN EKONOMİSİ HAKKINDA KISA AÇIKLAMALAR

İtalya'yı kabaca Kuzey, Orta ve Güney İtalya olarak üçe bölersek, her bir bölümünde farklı bir gelişmişlikle karşılaşırız.

Endüstri daha ziyade Kuzey İtalya'da gelişmiştir. Bu sebeple, İtalya'nın Güneyinden Kuzeyine

doğru geçmiş yıllarda bir göç dalgası olmuş, bu durum kırsal kesimde iş gücünün azalmasına yol açmıştır. Bununla beraber İtalya'da tarımsal faaliyetler Kampanya Bölgesi ve Sicilya başta olmak üzere halen çok güçlüdür.

İtalya'da 1960'lı yıllarda ilk ekonomik patlama ile endüstrileşme, iş gücü kullanma imkanı öncekine oranla büyük bir orana ulaşmıştır.

Kırsal kesimde nüfus giderek azalmış, Fiat, tarım işgücü noksanlığı problemini tarımın makineleşmesi ile kısmen de olsa çözmüştür. Üreticilere makinelerin satışını kolaylaştırmak için tarımsal kredi imkanları sağlanmıştır.

1970'li yıllarda ekonomik yapılar aynı kalmış, ancak o dönemde petrol krizi Avrupa ve İtalya'da ekonomide bilinen güçlükleri yaratmıştır.

1980'li yıllarda yükselişe geçen ekonomi, yanlış bir ekonomik finans ve yapılanmanın yerleşmesi sonucu, 1990'lı yılların sonunda TANGENTOPOLI adı verilen suistimal edilen bir sistem ile toplumu karşı karşıya getirmiştir.

Bu sebeple, 1990'lı yıllarda toplumsal hizmetlerin özelleştirilmesi gündeme gelmiştir. Ekonomik hazırlığı olmayanın zarar görmesini engellemek veya sağlık hizmetinin kötüleşmesine yol açan spekülasyonları önlemek amacıyla özellikle sağlık alanında toplumsal harcamaların kısılması yoluna gidilmiştir.

1980'li yılların yarısından itibaren İtalyan hükümetleri toplumsal kurumların veya onların bir kesiminin

özelleştirilmesi sürecini başlatmıştır.

Böyle bir seçime gidilmesinin 3 temel amaç vardır. Bunlar;

1. Kamusal borcu kısmen karşılamak için özel sektörün kapitalinden faydalanmak,

2. Memurların giderlerini karşılamak için toplumsal harcamaları azaltmak,

3. Özel sektörün yönetsel kapasitesinden büyük ölçüde yararlanarak hizmetlere daha fazla etkinlik kazandırmak. (Ör; Demiryolları, Sağlık hizmetleri vb. gibi)

Mevcut kadrolar Menager diyebileceğimiz gerçek iş gücü tarafından doldurulamadığı için bugün henüz 3. amaca tam anlamıyla erişilememiştir. Bu sebeple sağlık hizmetleri bazında değişim benimsenmiş ancak önceki uygulamadan daha olumlu anlamda daimi bir değişime ulaşamamıştır.

1990'lı yılların sonunda daha ziyade merkez sağ partilerin oluşturduğu "LULIVO= Zeytin Dalı" adı verilen, farklı partilerin oluşturduğu bir koalisyonunun, yerleştirmeye çalıştığı büyük ve köklü bir düzenlemeye gidildi. Böylece İtalya'da iç borçların azaltılmasına, Liret'in değerinin kabul edilebilir bir düzeye çekilmesine yani enflasyonun düşürülmesine olanak sağlandı. Bu yapılanmanın olumlu sonuçlarından biri; Maastricht Anlaşması doğrultusunda, İtalya'nın ekonomik girdi değerlerine uymasının yanı sıra Avrupa Ortak Para Birimi'ne girmesine de katkı sağladı.

O dönem hükümetin konumu yeni komünist partisi tarafından sıkı bir denetimden geçirildi. Nitekim Prodi

hükümeti düştü ve eski komünist partisinin lanse ettiği Massimo D'ALEMA'nın kurduğu hükümet onun yerini aldı. Böylece ilk komünist hükümet başkanı İtalya'da göreve başladı. Eylül 1999 tarihinde de PRODİ Avrupa Parlamentosu Başkanlığına seçildi.

YEREL EKONOMİ

Bu köklü değişim bölge bazında da değişimi beraberinde getirmiş, tarımsal ekonomiden endüstri, ticari aktivite ve hizmet sektörünün önem kazandığı, tarımın sınırlandığı bir döneme geçilmiştir. Caserta ve çevresi Kuzeyin öngördüğü yatırımlardan faydalanmıştır. Endüstri yatırımlarını Güneye çekmek için yapılan yönetsel yardımlar ve çıkarılan yasaların katkısını da unutmamak gerekir. Örnek vermek gerekirse;

- ✓ San Nicola / Marcianise Otoyolu,
- ✓ Otoyollara yakınlık,
- ✓ ASI:Cassello Otoyoluna yakın gelişmiş endüstriyel yatırım alanı,
- ✓ 3M Americana,
- ✓ Ekonomide yükseliş bu uygulamaların sonucunda ortaya çıkmıştır.

TANGENTOPOLI

- ✓ Yapı sektöründe ortaya çıkan kriz, tüm diğer ekonomik sektörleri de krize sürükledi. Sonuç olarak bilinen işten çıkarmalar

gündeme geldi. Gıda sektörü de krize girdi.

- ✓ 1995'deki yasal değişiklik.
- ✓ Üniversiteler Napoli'den Caserta S.Maria C.V.ve Aversa'ya doğru kaydı.

3- DEVLET OKUL SİSTEMİ

İtalyan Eğitim Sistemi, Eğitim Bakanlığı ve Bölgeden sorumlu olan yerel eğitim otoriteleri tarafından oluşturulur. Öğrencilerin çoğunluğu devlet okullarına gitmekle birlikte özel okullara gidenler de bulunmaktadır.

Geçmiş yıllarda aşamalı olarak geliştirilen tüm eğitim sisteminin altını çizmek gerekir. Ancak aşağıda açıklanmaya çalışılacak bu yapı çok kısa sürede günün koşullarına uygun hale getirilemeyebilir.

Eğitim 6 yaşından 14 yaşına kadar zorunlu ve ücretsizdir. Aileler çocuklarına bu süreci içeren eğitimi aldırarak zorundağırlar. Yine hükümetlerin son zamanlarda öngördüğü üzere ücretsiz eğitim Avrupa standartlarına uydurulmak amacıyla yakın bir gelecekte 16 yaşa çekilecektir.

İlkokul ve ortaokulun sonunda okulu bırakmak veya eğitimine ileride devam etmek isteyen öğrenciler bir sınava tabi tutulurlar. Ücretsiz eğitimin sonunda öğretmenlerin önerilerine göre öğrenciler 2.cil eğitim türlerine de katılabilirler. Zorunlu eğitimin sonunda öğrenimine devam edenlerle ilgili istatistiki verilere ulaşılabilir olmakla birlikte;

öğretmenlerden alınan bilgiler doğrultusunda bu çocukların çoğunluğu liseye (high school) devam etmektedir.

Bugünün modern toplumunda eski okul sistemiyle yetişen kuşakların iş dünyasındaki ihtiyaçlara cevap vermekte yetersiz kalacakları aşikardır. Bu sebeple orta öğrenimde yeniden bir yapılanmaya gidilmiştir.

Bugünkü sistem şöyledir:

- **ANA OKULU : (0-5 yaş)**
Zorunlu değildir. Ama bugün, geçmiş yıllara oranla daha fazla önem arz etmektedir.
- **İLKOKUL: (6-11 yaş)** Zorunlu ve ücretsizdir. Bu düzeyde yabancı dil eğitimi 1985 yılında deneme mahiyetinde öğretilmeye başlanmıştır.
- **ORTA OKUL: (11-14 yaş)**
1963 yılında zorunlu hale getirilmiştir. Okul bitiminde çok seçici olmayan bir sınav vardır. Başarılı olanlar diplomayı hak ederler. Ancak bu diploma günümüzde iş bulmak için yeterli değildir.
- **LİSE: (High School)** 4 ana grupta toplanabilir:
- Klasik, Bilim ve Artistik Lise
- ✓ Teknik Okullar.
- ✓ İş Okulları
- ✓ Pedagojik Eğitim Veren Okullar
- **KLASİK, BİLİM VE ARTİSTİK LİSE:** Genellikle Edebiyat, Matematik, Bilim, Sanat, Tarih, Modern Diller gibi genel eğitim veren çeşitli orta dereceli okulları içerir.

- **TEKNİK OKULLAR:** Alan Çalışması, Geometri, Muhasebe gibi çok özel alanları içeren spesifik eğitimin verildiği okullardır. Eğitim sonucu verilen diploma ile günümüz koşullarında iş bulma imkanı mevcuttur.
- **İŞ OKULLARI :** 17 farklı alanda uzmanlaşmış bu okullar 4 ana başlıkta toplanabilir:

- ✓ Turizm
- ✓ Elektronik
- ✓ Tarım
- ✓ Endüstri

Bu okullar göreceli biçimde sıkı bir çalışmayı gerektirir. Ancak, öğrencilerin en başarılıları part-time iş bulabilirler.

- **PEDAGOJİK EĞİTİM VEREN OKULLAR:** Anaokulu öğretmeni olmak için 3 yıl, ilkokul öğretmeni olmak için ise 4 yıl eğitim görmek gerekmektedir. Bu tip okullar biraz günümüz ihtiyaçlarına cevap verecek biçimde teçhiz edilmiştir. Bugün ilkokul öğretmenlerinin de üniversite mezunu olması yönünde bireşim oluşmuştur.

Bugün İtalya, yaklaşık 30 yıldır girişte seçme sınavı olmayan 'Açık Üniversiteler' diye adlandırılan yüksek öğrenim kurumlarına sahiptir. Bu kurumlarda eğitim görmek için kayıt yaptırmak ve şüphesiz ücret ödemek yeterlidir. Bunun sonucu olarak, özellikle girişte, ilk yıl üniversite öğrencilerinin sayısı çok yüksektir. Bunun yanı sıra bir öğrenim derecesi almadan üniversiteyi bırakanların yüzdesi de yüksektir. (zamanında

öğrenimini tamamlayanların yüzdesi sadece % 30'dur) Yakın zamanda çoğu üniversite daha iyi hizmet ve öğrenim standardı sunmak için bu yolda öğrenci sayısını sınırlamak maksadıyla seçici giriş testi uygulamaya yönelik çalışmalar yapmaktadır. 5-6 yıllık tıp ve mühendislik dalları dışında diğer bölümlerde öğrenim süresi ortalama 4 yıldır. Bu öğrenim süresi içinde tüm sınavlarda başarılı olunması gerekmektedir. Başarı düzeyi düşen öğrenciler daha yüksek ücret ödeyerek aynı şekilde öğrenimlerine devam edebilirler. Üniversite eğitimi sonunda öğrenciler orijinal bir konu seçerek bir tez çalışması hazırlarlar ve derece ile mezun olurlar.

ÜCRETLER

Zorunlu eğitim ücretsizdir. Eğitim materyali (kitap, kırtasiye) giderleri aileler tarafından karşılanır. Lise ve dengi okullarda yıllık 35 dolar ve ayrıca sınav ücreti ödenir. Üniversite ücretleri pahalıdır. Yüksek öğrenimde de ailelerin gelirleri göz önüne alınarak düşük gelirli aile çocuklarına bazı indirimler yapılır.

4- GÜNÜMÜZ İTALYA'SINDA SOSYAL HİZMET

A-Giriş

İtalya'da sosyal hizmet mesleği oldukça yenidir ve aslında ilk sosyal hizmet okullarının kurulduğu 40'lı yılların ortalarından bu yana var olmuştur. İtalya'da bu mesleğin

hikayesi, gönüllü hizmet alanında özel yardım kurumlarında başlamıştır. İlk sosyal hizmet okulları savaşın neden olduğu büyük problemlerle (Fakirlik, İşsizlik, Çocuk Suçluluğu, Parçalanmış Aileler vb.) yüz yüze gelen gönüllü çalışanların eğitimi amacıyla kurulmuştur.

50'li yıllarda yavaş yavaş ülkede boydan boya yaygınlaşan özel okullarda eğitilen sosyal çalışmacılar toplumun sosyal yardım sisteminde görev almaya başladılar. Sosyal hizmet, sosyal yardım sisteminin organizasyonu ile yakın bir şekilde ilintilendirildikten sonra, ileri ki yıllarda refah devletinin değerlendirilmesi sonucu önemli bir değişime uğradı.

İtalyan sosyal hizmetleri, gelişmiş İtalyan refah sistemi içinde orijinal kimliğini sürdürmek, kendi değer ve prensiplerini korumak suretiyle spesifik görevleri almaya kendini uyarlamak zorunda kaldı. Sosyal hizmetin şimdiki durumunu anlamak için refah sisteminin organizasyonundaki yöneme ve kendine özgü karakteristiklerine bir göz atmak bu yüzden önemlidir.

B-Bugünkü İtalyan Sosyal Refah Sistemi

Mevcut refah sisteminin organizasyonunda, 70'li yıllar boyunca dikkate değer bir değişim oldu. Böylece sağlık sosyal yardım hizmetlerini de içeren bir değişimle bölgeler merkezi otoriteden tamamiyle bağımsız siyasi ve yönetsel bir yapıya kavuştu.

Merkezi yönetim, 1977 yılında yayımlanan 616 sayılı bir karar ile

refah alanındaki yetkilerini Bölgelere devretti. Ayrıca, sosyal hizmetlerin yürütülmesinin, Belediyelere geçmesi gerektiği konusunda da bir karara varıldı. Bu, ortak çıkarların temsilcileri olan toplumsal kurum ve kuruluşların daha özerk bir yapıya kavuşması anlamına geliyordu. Böylece Belediyeler, refah ve sağlık işleyişinin tümünün idaresinden sorumlu birer birim haline gelmiş oldular.

Bu yapısal değişim, özel refah kurumları ve ulusal refah kurumlarının işleyişini belirleyen yönetmeliklerin de yürürlükten kaldırılmasını gündeme getirmiştir.

1978'de çok küçük Belediyeleri birleştiren, çok büyük Belediyeleri de alt bölümlere ayıran bir yasa çıktı.

"Yerel Sağlık Birimleri" "Temel Sağlık Bölgeleri"nde (8-10.000 vatandaş için bir olmak üzere) organize edildi. Merkezlerin sorumluluğu dağıtıldı. Vatandaşlara başlangıçta acil yardım hizmetleri verildi.

İtalya'da bugün sağlık ve sosyal refah hizmetleri için sorumluluklar aşağıdaki şekilde özetlenebilir;

- **DEVLET** : Ulusal Yasa, Belirleyici Kurul Rehberi (Ör: Ulusal Sağlık Projesi ve henüz karara bağlanmamış bir Refah Reform Yasası), Mali Yasalar Koordinasyonu Devletin sorumluluğundadır.
- **BÖLGE** : Ulusal yasalarla uyumlu bölgesel yasalar; bölgesel refah ve sağlık politikasını gösterir. 'Bölgesel Sosyal Refah ve Sağlık Planı,' Bağışlanan Malla-

rın Devlet Tarafından Yönetimi gibi konular Bölgelerin sorumluluğundadır.

- **BELEDİYE** : Ülkenin tüm nüfusunun ihtiyaçlarını karşılamak için sosyal hizmetlerin organizasyonu ve yönetimi; Bölgede bağışlanan malların, refah ve sağlık planının yönetimi; özel yardım organizasyonları ile anlaşma ve onları kontrol etme Belediyelerin sorumluluk alanına girer.
- **YEREL SAĞLIK BİRİMLERİ (U.S.L.)** : Bölgesel sosyal refah ve sağlık planının Bölgede uygulanması, tesislerin idaresi, sağlık problemiyle ilgili sosyal problemlerle bağlantılı refah hizmetlerinin sorumlulukları USL tarafından organize edilir. (Ör: Akıl hastalığı, ortopedik özürlü, kendine yetersiz yaşlı için hizmet gibi) Refah ve Sağlık Yardımı; bölgeler bazında, sağlık merkezleri (hastaneler, yatılı bakım ve tedavi için evler) ve özelleştirilmiş hizmetler (muayeneler, uyuturucu bağımlılarına yönelik merkezler vb.) şeklinde yapılır.

Sosyal hizmetler sisteminin kapsamındaki diğer büyük sektör, suç vakaları için yargı durumlarıyla bağlantılı Adalet Bakanlığıdır.

Suç işleyen, rüştünü ispat etmemiş gençler ve yetişkinlerin topluma yeniden kazandırılması ve bu kişilerin yeniden eğitim almaları hususunda Sosyal Hizmet Büroları sorumluluk üstlenmişlerdir. Çocuk Mahkemeleri (kuruluş 1962) ve 1975 yılında kabul edilen Pişmanlık Reformu Kanu-

nu'nun öngördüğü yetişkinler için Sosyal Servis Merkezleri Sosyal Hizmet Büroları ile işbirliği yaparlar. Bu iki kuruluş, ülkenin her bölgesinde Adalet Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet göstermektedir.

Aynı zamanda gönüllüler, kooperatifler veya kiliseler tarafından işletilen özel organizasyonlar vardır. (Koruma evleri, terapötik topluluklar, aile tipi evler, acil ve geçici bakım merkezleri, sosyal merkezler vb.) Kiliseler tarafından işletilen kuruluşlara örnek vermek gerekirse katolik kilisesinin işlettiği CARITAS buna bir örnektir. Bu kuruluşlar U.S.L veya yerel otoritenin belirlediği çerçevede sık, sık işbirliği içinde çalışmaktadırlar.

C- İtalya'da Sosyal Çalışmacılar:

İtalya'da yaklaşık 20.000 sosyal çalışmacı vardır. Çoğu bayandır ve yerel kuruluşlarda çalışmaktadırlar.

Her Belediyede genellikle Belediyenin sorumluluk alanındaki sosyal hizmetlerin organizasyon ve planlanması için sorumluluk alan bir Merkezi Sosyal Refah Bürosu vardır. O, aynı zamanda, nüfusun gerçek ihtiyaçlarını sistemli olarak karşılayan hizmetleri planlamak üzere toplumun ihtiyaçlarını keşfetmekten de sorumludur. Bu merkezi bürolarda sosyal çalışmacılar görev alırlar. 15.000'in üzerinde vatandaşı olan Belediyelerde, kişilere yardım, Belediyenin sorumluluğunu dağıttığı bürolarının olduğu bölgelerde bulunan sosyal çalışmacılar tarafından yönlendirilir.

Belediyeler, sınırları içerisinde tüm toplumun ihtiyaçlarına hizmet ederler. Yardım genellikle şu şekilde verilir; mali yardım, ev yardımları (ev yardımı, yemek, çamaşır yıkama, telefon yardımı vb. hizmetleri içerir), koruma evlerine girme, aile tipi evler, gündüz bakım merkezleri vb., evde eğitim hizmeti verme, aile ve çocuklara yardım yada koruyucu bakım, yaşlılar ve azınlıklar için tatil eğlence etkinlikleri ve gönüllüler ile işbirliği içinde sosyal merkezlerin kurulması.

Her bir USL'de bir sosyal büro vardır. Büroda sosyal çalışanlar organizasyon, planlama ve sağlık merkezlerinde çalışan sosyal çalışanların önerdiği tüm sosyal refah hizmetlerinin koordinasyonu ile ilgilenirler. Sosyal Refah ve Sağlık Bölgelerinde kişilere ve ailelere psiko-sosyal yardım ve özel hizmetler sunulur.

Birçok sosyal çalışmacının görev aldığı diğer bir alan ise Adalet Bakanlığıdır.

Azınlıklar için sosyal hizmet bürolarında, sosyal çalışanlar, işlenmiş suçlarla ya da büyük risk içeren vakalarla ilgili olarak yargı ile işbirliği içindedirler. Sosyal çalışanlar, suçlu, rüşünü ispat etmemiş azınlığın ve onun suçu ile ilgili verilen yargı ya da cezanın temeli üzerine, onun sosyal durumu ve aile geçmişinin detaylı bir değerlendirilmesini yaparlar. Kişilere verilen bu cezaların bazıları ev tutukluluğu, gözaltına alma vb. gibi durumlarda kişilere verilen bu cezaların bazıları için sosyal hizmet ofisinden bir sosyal

çalışmacının desteğine ihtiyaç duyulur.

Yetişkinler için Sosyal Hizmet Bürolarında, sosyal çalışanlar, hapishanede, gözaltında ya da gözetim altında tutulan kişiler için bir eğitim programı düzenlemek, objektif bir temel sağlamak için de bireysel vakaları değerlendirmek ve onlarla çalışmak zorundadırlar.

Sosyal Çalışmacılar aynı zamanda mahkumların topluma katılımlarını engelleyen tutumlarında bir değişim sürecini başlatmak insanca, kültürel ve mesleki ilgilerini desteklemek ve onların tekrar topluma katılımlarını sağlayacak çalışmalar yapmakla da yükümlüdürler.

D-İtalyan Sosyal Hizmetinin Özellikleri :

Özellikle devletin sosyal servisinde çalışan sosyal çalışanlar son 10 yılda kendilerine işlev ve görevlerini sordular. Bazı spesifik ve önemli özellikleri diğer Avrupa Ülkelerinden biraz farklı olarak belirlense de bu özellikler 3 başlıkta toplanabilir. Bunlar;

- ✓ Bir referans noktası olarak Bölge
- ✓ Metodolojide bütünlük
- ✓ Çok yönlü işlevselliştir.

Bir Referans Noktası Olarak Bölge :

- ✓ Bölgesel sosyal hizmetlerde sosyal çalışma, bölgede oturan toplumun ihtiyaç ve gereklilikleri için bir referans noktasını teşkil eder. Sosyal çalışanlar, sosyal hizmetlerden yararlanan-

ları belirgin kategorilere ayıramadığı için müracaatçıların ihtiyaçları bazında sosyal hizmetlerden faydalanması için azami dikkati sarf etmek zorundadırlar.

- ✓ Bölgelerde sosyal hizmet alanında çalışan meslek elemanları, koruyucu ve geliştirici projeleri formüle ederek, toplum üzerinde araştırma ve çalışmalar da yaparlar.
- ✓ Sosyal Çalışmacılar yalnızca var olan patoloji ile ilgilenmezler, yerel sosyal hizmetler, eğlence ve kültürel etkinlikleri de organize ederek, toplumda yaşam kalitesini geliştirme yönünde çalışırlar.
- ✓ Sosyal çalışanlar, gittikçe büyüyen toplum potansiyeli göz önüne alındığında; vatandaşların aktif katılımını sağlayarak, onların kendi problemleriyle yüzleşmelerini sağlamak, problemlerinin çözümünde onlara yardımcı olmaktan sorumludurlar.
- ✓ Toplumun sosyo-kültürel ve yardım kaynaklarını harekete geçirmek, geliştirmek ve koordine etmek de görevleri arasında sayılır.
- ✓ Her vatandaş her türlü problemi için Bölgesel Sosyal Hizmet Büroları'na başvurabilir. Bu yüzden sosyal çalışanlar, her bireyin her türlü problemi ile kontak kurabilmelidir. (yaşlılar, azınlıklar, yetişkinler, çok yönlü problemler aileler vb. gibi).
- ✓ Bir başka deyişle; ekonomik

yoksunluk, evsiz ve işsiz olma, ailevi problemler, azınlık vakalarında görülen uyum sorunları, yaşlılıkta sıkça rastlanan yalnızlık vb. türde problemlere sahip bireylerin, sahip oldukları problemleri, kendilerinin çözümleyebilmeleri hususunda bu kişilere sosyal çalışanlar yardım edebil-melidirler.

Bu alanda çalışan sosyal çalışanların, mutlak suretle herhangi bir alanda (çocuk, yaşlı vb.) veya herhangi bir metodik yaklaşımda (Grup Çalışması, Toplumla Çalışma vb. gibi) uzmanlaşmış olması gerekmektedir. Ancak çeşitli yöntemleri (mülakat, ev ziyaretleri, grup çalışması, toplumla çalışma vb.) akılcıca kullanabilmeli ve yaş, cinsiyet vb. türden nitelikleri önemsemeden farklı tipte insanlar ile çalışabilmelidirler.

1970'lerin ortalarına kadar İtalyan sosyal hizmetinde vaka çalışması, grup çalışması öncelikli idi. Bugün, bu yaklaşım, farklı işlevlere bakmaksızın metodolojide bütüncül yaklaşıma (unitary methodology) yerini bırakmıştır.

Problem çözme metodu: Problem durumunun analizi ile başlar (bilimsel safha). Daha sonraki süreç, bir yardım projesini formüle etmek için değerlendirme (teklif, karar safhası) ve sonuçların değerlendirilmesinden oluşur.

Bölge bazında sosyal hizmetlere bakıldığında; sosyal çalışanı, sosyal alanda "bir uzman" olarak görülür. Ondan yalnızca insanların problemlerini çözmesi beklemez, aynı zamanda,

insanların problemlerini çözmek için kullanışlı hizmet ve kaynakları harekete geçirmesi, uygun yardım çeşitlerini planlaması ve organize etmesi de beklenir. (Ör: koruyucu aileleri bulma ve eğitime, yaşlılar için yalnızlık problemlerini çözmede gönüllü kaynakları bulma ve koordine etme, yardımları organize etme vb.).

Bölgesel bazda sosyal hizmetlerin özel görevlerini aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz;

- ✓ Sosyal, kişisel yada sorunlu ailelerin yardım taleplerine yönelik çalışmalarda ihtiyaç sahipleriyle doğrudan çalışma.
- ✓ Toplumun ihtiyaçları için uygun hizmet ve politikalar geliştirmede otoritenin politik ve idari organları tarafından alınan kararlara teknik dayanaklı hizmet projeleri geliştirme işlevi.
- ✓ İtalyan sosyal hizmetleri, müracaatçılar, kurumlar ve toplum olmak üzere 3 boyuta sahiptir. Bu nedenle farklı görevler, bölünmüş işlevler ve çeşitli ilgiler arasında sosyal çalışanlar çok dengeli özel nitelikler ile karakterize edilmiş bir mesleki etkinliğe sahiptirler.

E- Doğrudan Yardım Süreci: "Sosyal Hizmetin Merkezi Odağı"

İtalya'da sosyal hizmetin merkezi ve niteleyici elementi daima olmuştur ve olmaya da devam edecektir. İnsanlara verilen yardım, onların kendi problemleriyle yüzleşmek ve çözmek için yeteneklerini geliştir-

melerine katkıda bulunacaktır. Bazı ilginç özelliklere sahip İtalya'da verilen yardım süreci mantığa dayandırılmalıdır. Yardım sürecinin başlangıcında; sosyal çalışanlar iyi tanımlanmış sosyal güçlükler için kaynak ve yardım sağlayan toplumun yada özel kurumların "bir temsilcisi" olarak hareket ederler. Yeni bir yasa ile sosyal çalışanların, mesleki bir kaydı yani Meslek Odaları bulunmaktadır. Özerk bir şekilde uygulama yapabilecekleri biçimde mesleki konumları kurumsallaştırılmıştır. Şu anda bu tür çalışmalar İtalya'da mevcuttur.

Sosyal Çalışmacıların kurumsal pozisyonu nedeniyle insanların ihtiyaçları ile toplum ve toplum kurumlarının kaynakları arasında bir bağ (dengeleyici bir temsilci) olarak hareket etme görevi vardır. Verilen yardımlar sosyal çalışmacının teknik kararına dayandırılır. Aslında sosyal çalışmacı, toplum kurumları tarafından sunulan hizmetleri planlar, organize eder, koordinasyonu ile ilgilenir. Bu işlevlerini, insanların ihtiyaçları, toplum kaynakları ve onların gelişimi üzerine yapılan tüm araştırmaların ışığında yerine getirmeye çalışır.

Özetlemek gerekirse; İtalya'da sosyal hizmet, göreceli bir biçimde, yerel bir boyuta sahip olup, çok fonksiyonlu, bütüncül bir metodu vurgulayan genel bir yaklaşımı benimser. Sosyal Hizmet; toplum, müracaatçılar ve toplumsal kuruluşlar arasında aktif bir konuma sahiptir. Bu sebeple, toplum kaynaklarının arttırılması, bu alana aktif katılımın sağlanması, hizmetlerin planlanıp,

organize edilmesi ve idaresinde toplumsal ihtiyaçların belirlenmesi sosyal hizmetlerin temel görevleri arasında yer alır.

Sosyal hizmet alanında temel iki yapıdan biri evlat edinme diğeri koruyucu aile hizmetleridir. **Evlat Edinmede** gıftın 2 yıl evli ve evlat edinilecek çocuk ile ebeveyn adayları arasında 40 yıl yaş farkı olması şartı aranmaktadır. Koruyucu aile olma şartlarına gelince; **Eğitim, gelir ve yaş şartı aranmaksızın Aileler, Çiftler (çocuklu ya da çocuksuz), Bekarlar koruyucu aile olabilirler.** 1983 yılında yürürlüğe giren 184 sayılı Yasa ile koruyucu aile hizmetleri düzenlenmiştir. Koruyucu aileler, Sosyal Servis Operatörleri aracılığı ile çocuk ve öz ailesiyle tanıştırılır. Her çocuğun ve ailesinin durumuna göre koruyucu aile olma süreci kısa veya orta sürede gerçekleşebilir. İtalya'da 3 şekilde koruyucu aile olunabilir;

- ✓ Tam Zamanlı (Çocuk belli bir süre için koruyucu aile yanında gece-gündüz kalır).
- ✓ Kısmi Zamanlı (Çocuk koruyucu aile yanında gece veya gündüz boyunca kalır).
- ✓ Çocuk Koruyucu aile yanında hafta sonunda, yazın, veya kış tatilinde kalır.

5- GÜNEY İTALYA'DA ZİYARET EDİLEN KURULUŞLAR

A- SANTA MARIA C.V. İLÇE BELEDİYESİ

Belediye bünyesinde 1 Sosyal

Hizmet Bürosu var. Genç, yaşlı, uyuşturucu bağımlıları, alkolikler ve diğer sorun grupları ile tek bir sosyal hizmet uzmanı çalışmaktadır.

Belediyede çalışan sosyal çalışmacı bürokrasiyi ve tüm kanunları bilmek zorundadır.

Para sarf eden bir servis olması nedeniyle politikacılar tarafından bu servisin kurulması başlangıçta pek hoş karşılanmamış olmakla birlikte sonunda belediye yönetimi ikna edilmiştir.

Belediyede gençler için bir sosyal servis ve kütüphane mevcuttur. Bu merkezlerin işleyişi, personel ihtiyacı gibi sorunlar önce projelendirilmekte, personel istihdamı daha sonra yapılmaktadır.

Sportif etkinlikler haftada 3 gün öğretmen refakatinde yapılmakta, sinema, video gösterileri haftada 2 kez yapılmakta, zaman zaman psikologlar da bu etkinliklere gençlerin sorunlarını tespit etmek ve gözlem yapmak amacıyla katılmaktadırlar.

Toplam 80 çocuk bu merkezin etkinliklerinden yararlanmaktadır. Bilgisayar en revaçta olan araç olup, çocuklar belli zaman aralıklarıyla dönüşümlü olarak kullanılmaktadırlar. Geçtiğimiz yıl çocuklar bir resim sergisi açılışını destek almadan organize etmişlerdir.

Çocuklarla ilgilenen 1 sorumlu, 1 sosyal çalışmacı, 1 psikolog, 1 pedagog ve 1 eğitim danışmanı vardır. Merkeze 10-17 yaş arası çocuklar devam etmektedir.

Okul ile merkez arasında sıkı bir işbirliği vardır. Okulun önerisi

üzerine merkez öncelikle çocuğun ailesi ile temasa geçer. Çocukla daha sonra konuşulur.

Yıllık geliri belli bir seviyenin altında olan ailelere nakdi yardım yapılır. Bu süre 3 yıl ile sınırlanmıştır.

B- GENÇLİK DANIŞMA MERKEZİ

Santa Maria Belediyesi bünyesinde oluşturulan yeni bir birimdir. Bu birime her çeşit bilgi için gençler başvurur. (Eğitim, iş imkanları gibi). Merkezde yörede iş imkanı sunan işyerlerinin periyodik katalogları ve çeşitli öğrenim kurumları ile ilgili yayınlar bulundurulmaktadır.

C- MONGOLFIA SERENA

Bu kuruluş için çocuk yuvası demekten ziyade bir aile topluluğu demek daha doğru olur. 3-13 Yaş arası kız erkek karışık toplam 11 çocuk bu kuruluş hizmetinden yararlanmaktadır. Özel kişilerin işlettiği bir kooperatif kuruluştur. 2 eğitici, psikolojik danışman, sosyal çalışmacı ve gönüllülerden oluşan profesyonel bir grup bu çocuklara hizmet vermektedir.

Bir çocuğun 1 aylık bakım maliyeti ortalama 700.000 Lirettir. Bu kuruluşlarda terk edilen veya sorunlu aile çocukları yaşamaktadır. Bu yörede bulunan bu tip kuruluştan bir diğerinde ise 14-15 yaşlarında erkek çocukları barınmaktadır. Bu kuruluşun kapasitesi ise 8'dir.

Özürlüler için de bu tip evler vardır.

D- GÖÇMENLER İÇİN KLİNİK

1996 Yılında 3 kişi ile kurulmuştur. Sn. Fransiskanların kurduğu bir kuruluştur. Haftada 3 gün hizmet vermektedir. Klinik, yasal olmayan yollarla ülkeye giriş yapan göçmenlere ve çocuklarına genel anlamda destek vermeye çalışmaktadır. Özel bir konuda eğitim alan doktorlar ile koordineli olarak çalışırlar. Klinik, sivil toplum örgütleri, kişiler ve Sn. Fransiskanlar tarafından finanse edilir. Kilisenin 'CARITAS' yardım kuruluşu aracılığıyla 15 günde bir yiyecek yardımı yapılmaktadır.

Göçmen çocuklara Castel Fortuno da bir ailenin sağladığı olanaklarla oluşturulan kreş ve gündüz bakımevi hizmeti de verilmektedir.

Müracaatçılara öncelikle sosyal ve sağlık durumlarını belirlemek amacıyla bir bireysel form doldurulur. Ekonomik yoksunluk içinde olan insanlar da bu kliniğin olanaklarından yararlanırlar.

E- AİLE PLANLAMA MERKEZİ

Bu merkezin yaptığı işleri özetlemek gerekirse;

- ✓ Aşı,
- ✓ Aileleri, anne ve çocuk sağlığı üzerine bilgilendirme,
- ✓ Okul çocuklarının sağlık kontrolü,
- ✓ Pediatrik servis (kurulmak üzere),
- ✓ 0-3 yaş özürlü çocukların topluma kazandırılması için okulla bağlantılı çalışma,

- ✓ Hamile kadınların kontrolü,
- ✓ Kürtaj öncesi psikolojik yardım,
- ✓ Adolesanlarla ilgili bir program bunların belli başlılarını oluşturmaktadır.

F- YENİ UFUKLAR ANAOKULU

Maria MARTUCCI tarafından kurulan ve yönetilen Yeni Ufuklar Anaokulu 31.07.1998 yılında faaliyete geçmiştir. S.Maria C.V.'de bulunan tek anaokulu olup, bölgesinde örnek bir kuruluş olma özelliğine sahiptir.

Okul 0-6 yaş grubu çocuklarına gündüz bakım hizmeti vermenin yanı sıra okul sonrası ilköğrencilerine de kulüp hizmeti vermektedir. 0-6 yaş arası çocuklara yaş özellikleri çerçevesinde hazırlanan yıllık, aylık, haftalık ve günlük programlar dahilinde bir eğitim programı da uygulanmaktadır. Bu program;

1. İtalyan Dili
2. Tarih
3. Coğrafya
4. Matematik
5. Katolik Dini
6. Bilim
7. Sosyal ilişkiler üzerine hazırlan-

mış programlardır. 3 yaşından itibaren çocuklara yabancı dil (İngilizce) eğitimi de verilmeye başlanmıştır.

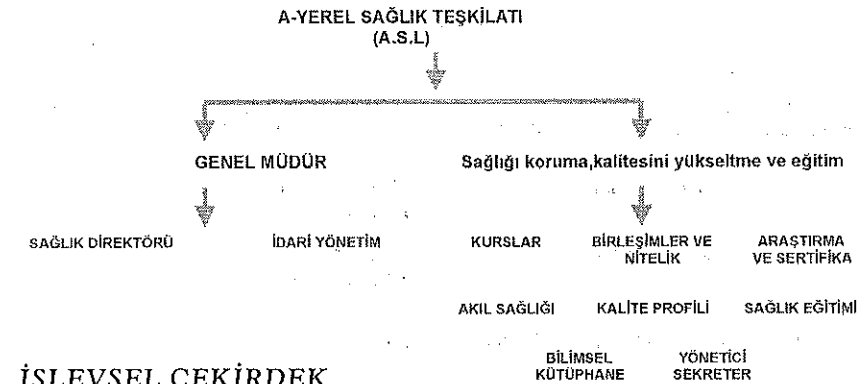
Ailelere yönelik çocuklar üzerine haber, çalışma ve tavsiyeleri içeren küçük aylık bir gazete çıkarılmaktadır. Ayrıca, Kreş yönetimi, Yerel Eğitim Kurumu ile Belediye Sosyal İşler Bölümü'ne sunulmak üzere hazırladıkları özür, sosyal ve göçmen çocukları kapsayan sosyal, kültürel ve eğitsel içerikli bir projeyi hayata geçirmeye çalışmaktadır.

G- LE ALİ

Santa Maria C.V. şehri dışında tarihi bir manastırda ilaç bağımlılarına hizmet veren bir kuruluştur.

Faaliyet Süresi : 3 Yıl
Bağımlı Sayısı : 18 Kişi
Cinsiyetleri : Hepsi Erkek
Yaş Ortalaması : 20-22

Üç aşamalı bir tedavi uygulanıyor. Hastanede geçen ilk tedavi aşamasından sonra, bağımlılar manastıra geliyor. Kuruluşun işleyişi tamamen hastalara bırakılmış, belirli zaman aralıklarıyla iş bölümü yapıyor

İŞLEVSEL ÇEKİRDEK

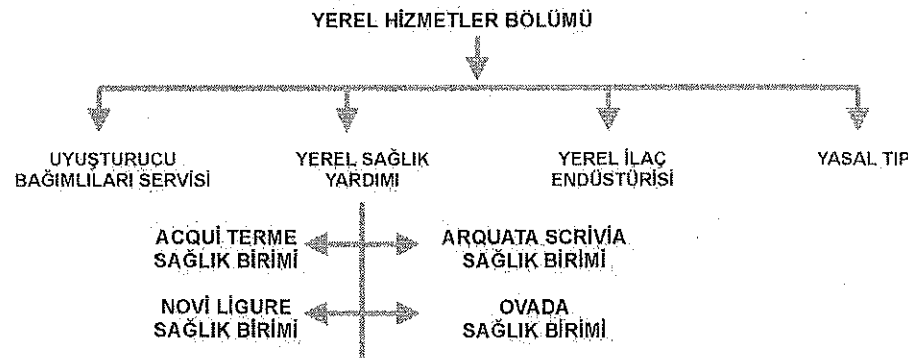
ve herkes sırasıyla temizlik, çevre düzeni, yemek pişirme işlerini üstleniyor. Periyodik grup terapileri yapılmakta, grup sorumluları da eski uyuşturucu bağımlıları tarafından oluşturulmuş, bu kişiler tedavi sonucu kendilerini yetiştirmiş olan kişiler ve bu gençlere kendi deneyimlerinden ve geçirdikleri evrelerden hareketle rehberlik yapmaktadırlar.

Tedavinin amacı kendini tanıma, meslek edinme ve düzenli bir hayata geçiş olmak üzere 3 aşamalı bir hedefi öngörüyor.

Manastırda 2 yıl süreli ve devlet tarafından desteklenen 2 proje var. Bunlardan biri manastırın geniş bahçesinde oluşturulan çiçek serası, bir diğer proje ise terzihane.

İlaç bağımlıları tercihleri doğrultusunda bu iki projeden birine dahil oluyor. İki projenin ekonomik giderleri için bir bölümü projelerin sürdürülmesi konusunda harcanıyor.

Arkada şemada Yerel Sağlık Teşkilatı'nın örgütlenme biçimi

Her bir bölüm de kendi içinde alt birimlere ayrılmaktadır.

görülmektedir. Sağlığı koruma kalitesini yükseltme ve eğitim işleriyle ilgili bölüm başkanlığı, kurum içi ve kurum dışı eğitim kursları ve birleşimler (toplantı) düzenlemekte bunların bir bölümü bu sektörde çalışanların zorunlu katılımını gerektirmekte, bazı kurs ve toplantılar ise katılımcının isteğine bırakılmaktadır.

Kurslar daha ziyade küçük grupların eğitimi söz konusu olduğu zaman spesifik konularda ortalama 20 kişiye yönelik olarak düzenlenmektedir. Örnek: İş ortamında güvenlik, sağlık sektöründe yönetim, bilgisayar gibi.

Birleşimler ise eğitimin başlangıcında büyük gruplara genel konuları içeren konularda seminerler biçiminde düzenlenmektedir. Örnek: Sağlık ve kurumsallaşma, alzheimer hastalığı, dislessica sendromu vb.

- ✓ Tekil Belediye
- ✓ Birlikler
- ✓ Konsorsiyum
- ✓ Montana Topluluğu
- ✓ Yerel Sağlık Kuruluşu

C. CENOVA BELEDİYESİ SOSYAL HİZMETLER EĞİTİM ŞUBESİ

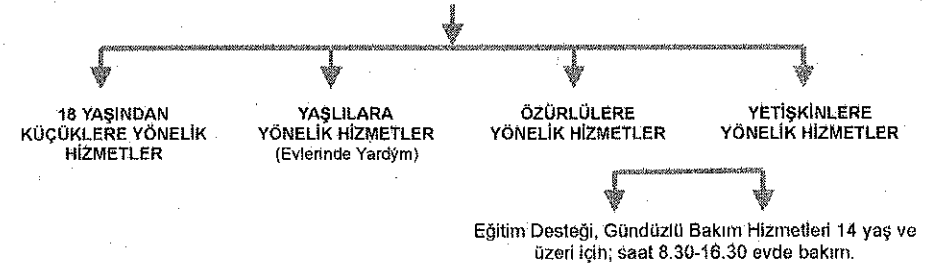
Belediyede 140 kişi çalışıyor. 6 ayrı bölüm var. Bir sosyal çalışmacı 1995 yılından bu yana Eğitim Şubesinde görevli. Hizmet içi eğitim programlarının organizasyonu ve uygulanmasından sorumlu, çalışanlar ile yöneticilerin istek ve beklentilerini bir araya getirerek, yıllık hizmet içi eğitim programları hazırlıyor. Hazırlanan programların mali portresi belediye tarafından karşılanıyor. Hizmet içi eğitim projeleri onaylandığı takdirde bu birimde çalışan sosyal çalışmacı paket eğitim programı

Acqui Terme, Kuzey İtalya Piemonte Bölgesinde Cenova'ya trenle 1 saat 30 dakika mesafede bir ilçe kentidir. Acqui Terme Belediyesi'nde 3 sosyal çalışmacı görevli olup, başta sağlık teşkilatı ve okullar olmak üzere tüm toplumsal kuruluşlarla yakın işbirliği içinde vatandaşlarına hizmet vermektedir.

Yandaki ve aşağıdaki şemada görüldüğü üzere hizmet alanları toplumun her kesiminden insanları kucaklamaktadır.

Acqui Terme, Ovada ve Novi Ligure kentleri sağlık hizmetlerinin verilmesinde de ortak bir yapılanmaya gitmiştir.

B- ACQUI TERME BELEDİYESİNDE SOSYAL HİZMETLER

yapan özel acentalar ile iletişime giriyor ve program birlikte hazırlanıyor. Daha ziyade küçük gruplarla 'insanlarla nasıl çalışılır' tarzında hizmetin kalitesini yükseltmeye dönük eğitim programları uygulanıyor. Belediyede psikologlar da görevli ancak memur statüsünde çalışmıyorlar. Bu kapsamda psikologların eğitim programlarına katılması

zorunlu değil. Psikologlar genellikle genel içerikli programları izlemeye geliyorlar.

D. PUPAZZA DA LEVARE (SOSYAL KOOPERATİF) ACQUI TERME

8 Kasım 1991'de çıkan 381 sayılı Sosyal Kooperatifler Disiplinine göre kurulmuştur. Bu kooperatifler aşağı-

da belirtilen kapsamda yer alan kişilere iş eğitimi verme ve iş bulma konusunda aracı kuruluş görevini üstlenirler.

- ✓ Fiziksel, psikolojik veya işitme özürlüler,
- ✓ Sosyal uyumsuzluğu olan 18 yaşından küçükler,
- ✓ Uyuşturucu bağımlıları,
- ✓ Alkol bağımlıları,
- ✓ Eski hükümlüler.

Söz konusu 381 sayılı Sosyal Kooperatiflerin Kuruluşuna İlişkin Mevzuat; toplumda diğer insanlara göre iş bulma konusunda sıkıntısı olan yukarıda belirtilen kapsam içinde yer alan kişileri 'Avantajlı Olmayan Kişiler' (Persona Svantaggiata) diye tanımlamaktadır.

SOSYAL KOOPERATİFLER

A ve B tipi olmak üzere 2 tipte organize edilmiştir. B tipi kooperatifler yukarıda tanımlanan kişilerin işe yerleştirilmeleri için çalışırlar. Ziraat, endüstri, ticaret ve hizmet sektöründe sözü edilen kişileri iş hayatına katmak amacıyla eğitirler.

Adı geçen kooperatifin bugün bu sektörde 3 işlevi vardır;

- ✓ Sağlık
- ✓ Bahçecilik
- ✓ Temizlik

Sağlık fikri, 1991 yılında bireysel bir kuruluş olarak alelade bir restoranda doğdu. 1995 yılında "PUPAZZA DA LÈVARE" adını aldı ve sosyal bir kooperatif olarak bu sektörde kimlik kazandı.

Lokanta, küçük genellikle müşteri-

lerin birbirini tanıdığı, yemek eşliğinde sohbet ettikleri, sıcak bir mekandır. Burada belli bir süre harcanır, yemek yenir ve sorunlara çözüm aranır. Buraya gelen hüsnü kabul görür, yol arkadaşlarını tanır, onlarla sıkıntılarının yanı sıra amaç ve hedeflerini de paylaşır, tartışır ve çözümlemeye çalışır. Bu yoldan hareketle diğer bahçecilik ve temizlik kooperatif sektörleri de doğmuştur.

Önceden olduğu gibi bugün de lokanta bir tabak yemek ve kahve eşliğinde; hayallerin, korkuların taşındığı, tartışıldığı, projelerin üretildiği bir mekan olma özelliğini korumaktadır. Gönüllüler de bu alanda desteklerini bu insanlardan esirgememektedirler.

Bahçecilik sektörü 1996'da doğmuştur. Bugün bu sektör Alessandria Bölgesi hesabına 20 mekanı yönetmektedir. Geçen yıl Valenzana Belediyesi ile yapılan iş birliği sonucu onlara ait 10 mekanın idaresi de buna eklenmiştir. Bunun yanı sıra okul bahçesi, özel villa bahçeleri vb. türde mekanların bakım ve düzenlenmesi, ağaç dikimi, yeşil saha yapımı gibi işler bu sektörün iş imkanlarını oluşturur.

Temizlik Sektörü'ne gelince; bu sektör 2 yıl önce Acqui Terme Yerel Sağlık Hizmetleri Akil Sağlığı Merkezi'nin işbirliği ile kurulmuştur. Kantin, mağaza, dükkan gibi çeşitli türde özel veya devlet kuruluşlarının temizliğini üstlenmiştir.

E- ESTRO(POLİGRAFI SEKTÖRÜNDE SOSYAL İŞÇİ KOOPERATİFİ AĞI)

381 No'lu Sosyal Kooperatifler Yasası'na göre tesis edilmiş bir kuruluştur. Fiziksel özürlü olanlar, sosyal uyumsuzluk içinde bulunanlar, uyuşturucu bağımlıları, alkolikler, eski hükümlüler gibi toplumun marjinal kesimini oluşturan bu insanların topluma yeniden kazandırılması ve iş sahibi olmaları için kurulan ESTRO'da her türlü basım grafik ve litografi işleri yapılmaktadır.

Her işte olduğu gibi bu kooperatifte istihdam edilen kişiler öncelikle bir eğitimden geçirilmektedir.

F- SAN MARCELLINO

San Marcellino Vakfı, 1945 yılında Cenova'da San Marcellino Kilisesi'nde yörede bir çok insanın içine düştüğü acı ve yoksulluktan etkilenen duyarlı bir cizvit papazı Paolo Lampedosa tarafından kilisenin bu insanlara kapısını açmasıyla faaliyete geçmiştir. Bu proje kapsamında; Don Orione isimli bir diğer papaz, aynı yörede limana yakın bir sokakta 1939 yılında bir yer satın aldı. İkinci dünya savaşının çıkması sonucu, Peder Lampedosa'nın da davetiyle, yoksul ve güçsüzlere verilen bu hizmetlerin kapsamı genişletilerek, savaşta her şeyini kaybetmiş kişilere maddi ve manevi yönden destek verilmesi yoluna gidildi.

1963 yılında daha ziyade Cenova'da tanınan Papaz Giuseppe Casena kendisinden önce başlatılan bu çalışmaları sürdürürken, Vakfın bu

etkinliklerini bir adım daha ileriye götürerek, şehirde sayıca büyümekte olan işsiz, evsiz ve sosyal yoksunluk içinde bulunan özellikle güneyden göç etmiş, yalnız insanlara, düşük ücretle oturup, ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri Cenova'nın tarihi merkezinde bir başka binayı faaliyete geçirdi.

1970 yılından sonra San Marcellino'nun yardım etkinliklerine, risk altındaki gençlere yönelik okul sonrası animasyon, spor ve diğer faaliyetleri kapsayan etkinlikler de eklenmiş ve bu etkinliklerden bazıları, otonom bir biçimde örgütlenmiş kooperatiflerde gün boyu sürdürülmeye başlanmıştır. Bu etkinliklerin sürdürülmesinde diğer toplumsal kurumların da desteğine başvurulmuştur.

Bu hizmetler, ihtiyaç sahiplerine daima onların onurları kırılmayacak bir biçimde özenle yapılmaya çalışmakta; uyuşturucu, alkolizm, şiddet ve benzeri şeylerle problemlerin giderek yoğunlaştığı günümüz büyük kentlerinde bugün San Marcellino, toplumda marjinal kesimi oluşturan umutsuz ve sessizlerin sesi olmaya devam etmektedir.

Günümüzde istatistiklerde sözü edilen özellikle büyük kentlerin sokaklarında ve meydanlarında, hemen yanı başımızda daima sessiz bir ızdırap içinde kıvranan, çeşitli nedenlerle sokakta yaşamak durumunda kalan ve giderek sayıları artan sahipsiz ve evsiz kişiler Kurumda özel bir dikkatle konuk edilmektedir.

San Marcellino, kuruluşundan günümüze, ihtiyaç sahiplerini teselli

ve konuk ederek, maddi manevi sıkıntılarını paylaşarak, sessiz ve saygın bir biçimde varlığını sürdürmektedir. Bugün, Vakfın yöneticisi konumunda olan kişiler, onlardan öncekilerin izi üzerinden giderek, San Marcellino'nun kapılarını ihtiyaç sahiplerine ardına kadar açık tutmaktadırlar.

METOT :

- ✓ Dinleme
- ✓ Barınma
- ✓ İş Eğitimi
- ✓ Uyuşturucu Bağımlılığı
- ✓ Sağlık Yardımı
- ✓ Sosyalizasyon

DİNLEME :

Dinleme Merkezi Kurumun en eski servislerinden birisidir. Bu merkezlerde evsiz kişilerin sıkıntılarının anlaşılmasına ve ihtiyaç duydukları yardım türüne göre çözüm üretilmesine çalışılır. Burada onları dinleyen Süpervisörler vardır.

Bu merkez haftada 4 gün sabah saat 9.00'dan 12.00'ye kadar hizmet verir. İlk müracaattan sonra ihtiyaç sahipleri periyodik olarak bu merkezlere uğrar ve süpervisörler eşliğinde durumları hakkında değerlendirmelerde bulunurlar.

Dinleme Merkezi'nde 5 kişi dinleme işiyle meşgul olmakta, iki kişi ise ilk kabulün gerçekleştirildiği salonda bekleyenlerin isimlerinin alınması, yerleştirme işi ve müracaatçılar hakkında toplanan ilk bilgilerin

diğer süpervisörlere aktarılmasında rol oynamaktadırlar.

Bunun yanı sıra, toplanan bilgilerin gözden geçirilmesi, bilgisayara yüklenmesi gibi işlerle uğraşan aktif bir sekreterlik de Dinleme Merkezi'nde yer almaktadır.

BARINMA :

İhtiyaçlar göz önüne alındığında barınma konusunda farklı tipte yapılar hizmete sunulmuştur. Barınma imkanını sunan 2 sığınma evi ile farklı karakteristikleri içeren yaklaşık 20 komünden söz etmek mümkündür.

L'Angolo ve Gradino ilk basamağı geçmek için organize edilen saat 19.30'dan 07.30'a kadar toplam 36 kişiye hizmet veren iki sığınma evidir. Bu iki kuruluş yatacak yer temininin ötesinde sade bir akşam yemeği ve sabah kahvaltısı da vermektedir.

Zamanında gelme, ölçülü olma ve kişisel temizlik biçiminde belirlenen 3 temel kurala saygı, müracaatçı kabulünde önem arz etmekte ve kuruluşa kabul edilen müracaatçıların haftalık giriş kartlarının yenilenmesinde de bu 3 temel kural rol oynamaktadır. Söz konusu kartların yenilenmesi ayrıca gönüllüler ve Dinleme Merkezlerinde çalışan 4 sürekli görevli ve bir süpervisörün görüşlerine de bağlıdır.

Bu Kuruluşlardan faydalanma süresi 3 ay ile sınırlandırılmış olmakla birlikte bazı durumlarda uzatılabilir.

İL Boschetto, 10 kişiye kadar konuk kabul edilebilen bir yerdir. Buraya Dinleme Merkezi'nin yürüttüğü proje kapsamında yer alan

kişiler gönderilir. Tatil günleri ve çalışma günleri saat 18.00'den sabah 08.00'e kadar açıktır. Burada kalanlar her ay 30.000 liralık ödeyerek akşam yemeklerine katkıda bulunurlar. Konuklar kaldıkları binanın düzeni, temizliği, akşam yemeğinin hazırlanması, alışveriş listesinin düzenlenmesi gibi etkinliklere de katılırlar. Bu düzen bazı gönüllüler ve gece nöbetine kalan sorumluların koordinatörlüğünde iş bölümü yapılarak sürdürülür. Ayrıca hafta sonlarında, bayram vb. özel günlerde konuklar yemek vb. organizasyonları da üstlenirler.

Konuşma Merkezi nezdinde müdahimler, bir sorumlu ile kişisel konularda haftalık konuşmalarını yaparlar.

İL PONTE, 8 kişiye kadar konuk kabul eden bir yerleşim birimidir. Bir rehabilitasyon programından geçen tam bağımsız biçimde yaşamını sürdürme durumunda olmayan kişiler için hayata geçirilmiş bir yapıdır.

GLI ALLOGGI ASSISTITI; Evsiz kişilerin kaldığı apartman tipi konutlardır. Amaç, uzun zaman evsiz ve yoksunluk içinde yaşayan bu insanlara diğerlerinden bağımsız kendilerine ait bir birimde yaşama imkanı sağlayarak özgüvenlerini yeniden kazandırmaktır. Bunun yanı sıra, bu insanlar, o ortamı paylaşan diğer insanlarla ortak mekanları kullanarak ve onlarla işbirliğine girerek sosyal yaşama yeniden uyum sağlarlar. Bugün San Marcellino'nun, 22 mobilyalı mekanında sunduğu bu hizmetten 25 kişi yararlanmaktadır.

EĞİTİM VE İŞ

Bu hizmetten yararlananların rehabilitasyonunda temel olarak iş beklentisi çok önemlidir. Kişileri olabildiğince meşgulyete yöneltmek amacıyla Kurum birkaç değişik iş alanı seçmiştir. Bu gün bu iş imkanları 5 alanı kapsar.

- ✓ Temizlik (Öğretici sayısı : 6, Çalışma Süresi : Haftada 105 Saat)
- ✓ Çamaşırhane (Öğretici Sayısı : 3, Çalışma Süresi : Haftada 15 Saat)
- ✓ El becerileri (Öğretici Sayısı : 3, Çalışma Süresi : Haftada 20 Saat)
- ✓ Deri İşlemeciği
- ✓ Kambusa

5. iş alanını oluşturan KAMBUSA, Kurumun besin kaynaklarının satın alınması ve tüketimde verimlilik esaslarına göre iyileştirme yapma ihtiyacından doğan projenin adıdır. Kurumun tüm farklı yapılarının tükettiği yiyecek maddelerinin sağlanması, birimlerce otonom biçimde değil, Kambusa adı verilen bu 5. iş alanı aracılığıyla yürütülmektedir. Bu proje kapsamında haftada 3 yarım gün, 2 sorumlu ile faaliyetler yürütülmektedir.

Yukarıda belirtilen iş kollarında bir tür profesyonel iş eğitiminden geçen bu kişiler, daha sonra bu sektörde faaliyet gösteren iş kollarında da iş bulabilmektedirler.

UYUŞTURUCU BAĞIMLILIĞI :

San Marcellino'ya alkol veya uyuşturucu bağımlıları da bu alışkanlıklarından kurtulmak amacıyla başvurabilmektedirler. Burada Kurum, özel veya devlet sektöründe yalnızca bu alanda hizmet veren kuruluşlarla ortaklaşa bu bağımlılara yönelik sağlık hizmeti verme yolunda da bir aşama kat etmiştir. Özellikle Alkoliklerle çalışan 2 klüp Kurumun içinde yer almakta olup, gönüllülerin de maddi manevi katkılarıyla oluşturulmuştur.

SAĞLIK YARDIMI :

Müracaatçıların tedavisini sağlamak üzere kurulan 2 tıbbi merkez ve bir eczane San Marcellino Vakfı'nın oluşturduğu ilk yapılanmaları oluşturur. Dinleme Merkezi'ne devam eden ihtiyaç sahiplerinin, eczanenin ilaç dağıtımından Pazar sabahları faydalanmaları mümkündür. Daima Pazar sabahları açık olan ve elbise dağıtımı yapan bir birim de vardır.

Giysilerin ütülenmesi, ufak onarımlar, duş yapma, çamaşır yıkama vb. ihtiyaçlarını karşılama imkanından yoksun olan kişiler Dinleme Merkezi aracılığıyla daima sorunlarını kuruluştaki çözümleyebilirler.

Kurumun bir diğer hizmeti ise, kalacak bir yeri olmakla birlikte ekonomik yoksunluk içinde bulunan kişilere, hayatlarını devam ettirmede aynı yardımda bulunmak şeklinde olmaktadır. Yakın zamana kadar her hafta öğleden sonra belli bir günde gelen ihtiyaç sahiplerine gıda

maddelerinden oluşan bir paket verilmekte idi. Bu konuda en son uygulamaya konulan projeye göre; ihtiyaç sahiplerine karne verilmekte, bu karne ile ayda 1 defa Vakfın alışveriş merkezinden ihtiyaçları doğrultusunda alışveriş yapabilmektedirler.

SOSYALİZASYON

San Marcellino müdavimlerinin yalnız, evsiz, toplum dışı kalmış kişilerden oluştuğunu düşünürsek; sosyalizasyon, arkadaşlık ilişkileri varsa yakınlarıyla tekrar insani ilişkiler içine girmeleri konusunda yapılan çalışmaların tümünü kapsar. Zaten yukarıda belirtilen 5 aşamalı metodik çalışmanın özü de bu özgüven duygusunu müdavimlere kazandırmaktır. Böylece bu insanların yanlışlıklarından kurtulmaları ve topluma yeniden katılmaları mümkün olabilecektir.

Bu amaçla Pazar günleri yapılan bir dizi ayine tüm Vakıf çalışanları, gönüllüler ve ihtiyaç sahipleri birlikte katılırlar. Bu ayinler tanrı katında inananların eşitlik ve birlikteliğini karakterize eder. Ayin bitiminde birlikte yemek yenir.

Yine insanların birbiriyle ilişkilerini güçlendirmek amacıyla çeşitli sportif faaliyetler, gezi, yemek vb. türden etkinlikler de düzenlenmektedir.

Tatil günleri de dahil olmak üzere, öğleden sonraları açık olan La Svolta adlı bir çeşit "bar" (toplantı yeri) alkolsüz içeceklerin bulunduğu oyun

oynanan ve müdavimlerin karşılaştığı bir mekan olarak hizmet vermektedir.

Tüm bu faaliyetlerin amacı, bu yalnız, evsiz ve yoksunluk içinde yaşayan insanları veya alkol ve uyuşturucu bağımlılarını topluma yeniden kazandırmaktır.

San Marcellino Vakfı, Albo Bölgesine kayıtlı bir gönüllü vakıftır. Yüzden daha fazla gönüllü desteğine sahiptir. Ekonomik açıdan Vakfa bakıldığında; Cenova Belediyesi ile yapılan bir anlaşma aracılığıyla kısmen devlet hizmeti ile özel girişimcilerin desteğinden faydalandığı görülmektedir. Gönüllülerin ekonomik katkıları da unutulmamalıdır.

G.O.A.M.İ

O.A.M.İ., engelliler için kurulmuş bir enstitüdür. Enstitünün kuruluşunun orijinal hikayesi kahramanının ağzından şöyle anlatılıyor; 'Annem duldu. Üniversiteyi bitirmem için çaba harcıyordum. Edebiyat bölümünden mezun olduğumda; annem kanser tedavisi görürken siklaroza yakalandım. İkimizden hangisinin daha fazla üzüldüğünü bilmiyorum. Kırmızı trenle Lourdes dönüşü birdenbire çok genç, umutsuzluk derecesinde yalnız olduğumu ve azap çektiğimi fark ettim. Böylece kimseye sezdirmeden trenin kapısına, kapıyı açıp kendimi yola atmak niyetiyle yaklaştım. Kapının elciğini açmak üzere bastırıldığında, bir kolun beni engellediğini hissettim. Döndüm ve iki gözün bana sabit ardına kadar açılmış ve göz yaşlarıyla dolu dolu

baktığını gördüm. O anda henüz tanıdığım kırmızı trenin organizatörü ve UNITALSI'nin Başkanı Don Nardi'nin gözleriydi onlar. Vagona girdiğinde halimdeki tuhaflığı hemen fark etmişti. Tam zamanında hareket ederek beni engellemiştir.

Daha sonra öğrendim ki, Don Nardi, o anda O.A.M.İ. Aile Evlerini kurmaya karar vermişti. Böylece ilk O.A.M.İ. Aile Evi Serana'ya giren ilk konuk ben oldum.'

Serana Aile Evi'nin açılışı 1964'dür. Bugün Piemonte, Lombardia, Veneto, Emilia Romagna, Toscana, Umbria, Lazio, Sicilia, Sardegna bölgelerinde 1964-1998 yılları arasında 25 ev açılmıştır.

Laboratuvar, Gönüllüler Evi, Okul, Sportif Merkezler, Yaşlılar İçin Gündüzlü Bakım Evleri, Gündüzlü İş Merkezleri gibi diğer oluşumlarının sayısı da 15'i bulmaktadır.

O.A.M.İ. özel ve gönüllü bir kuruluştur. Devlet tarafından da Moral Kurum olarak kabul edilmiştir. (D.P.R. N.1098 27.07.1968)

Kilise tarafından da tanınmıştır.

Bu kuruluşun amacını hristiyan bir yazarın şu sözleri ile betimlemek mümkündür; 'Eğer bir kimseye mutluluk vermiyorsak yaşamın ne anlamı olabilir?' 'Bir insanın hayatından gözyaşı, yalnızlık ve rahatsızlığı uzaklaştırmaya hizmet etmiyorsak, sahip olduğumuz bütün

bu şeyleri ne yapalım?"

Kendi yolunu ara
Eğer hala yapamadıysan,
Kendi seçimini hayatta
Neşe içinde,
Dengeli,
Manevi hizmet
Ve alçak gönüllülükle
Yaşamak ise
....Senin işin

O.A.M.İ.gönüllülüğü olabilir.

Bu gönüllü kuruluşa ait evlerden biri de Acqui Terme'de bulunan Casa S.Guido'dur. Üç katlı bir binada çeşitli özür gruplarından gelen genç yaşlı bir çok insana gündüzlü ve yatılı hizmet vermektedir.

Ücretli bir kuruluştur. Ücretini karşılayamayan kişiler de Devlet destekli olarak kuruluşun hizmetlerinden yararlanırlar.

Kuruluş; iş, sanat atölyeleri, spor merkezi, dinlenme kompleksi, yemek-hane, kilise gibi bölümlerden oluşmuştur. Atölyelerde seramik, ahşap işleri, boyama, resim, hediyelik eşya vb. türde çalışmalar yapılmaktadır. Bu faaliyetleri gösteren eğitimciler görevlendirilmiştir.

Sipariş üzerine çalışılmakta, kazanılan paranın bir bölümü kuruluşa, bir bölümü de onları üreten özürküllere verilmektedir.

Bu kuruluş da diğerleri gibi gönüllülerin hizmetleriyle desteklenmektedir.

H.DONNE IN VALLE:

Acqui Terme'de örgütlenmiş bir sosyal kooperatiftir. Amaç yörede işsiz kadınlara yetenekleri doğrultusunda eğitim vererek onlara istihdam imkanı yaratmaktır. Bu çerçevede eğitilen kadınlar yaşlı, çocuk ve gençlere yönelik çeşitli hizmetlerde bulunmaktadır. Bunlar ; yaşlıların ev işlerine yardımcı olma, alışverişlerini yapma, onlara ihtiyaçları doğrultusunda refakat etme, tatil veya hafta sonlarında bebek bakımı, çocuk ve gençlerin okul ödevlerine yardım etme, kültürel faaliyetlerde, gezi ve kamplarda onlara eşlik etme ve temizlik işleridir. Bunun yanı sıra kooperatif özellikle çocuk ve gençlere yönelik kültürel ve turistik geziler de organize etmektedir.

TARTIŞMA.....

MESLEK TANIMI SOSYAL HİZMET UZMANI/ SOSYAL ÇALIŞMACI

TSE'nce yürütülen meslek tanımları çalışmalarına bir komisyon ile katılan derneğimizin meslek tanımı taslağı aşağıda tüm meslektaş-larımızın görüş ve önerilerine sunulmuştur.

0-KONU, TARİF, KAPSAM, UYGULAMA ALANI

0.1-Konu

Bu standart sosyal refah ve sosyal hizmet uzmanının (sosyal çalışmacının) tarifine, kullanılacak araç gereç ve ekipman ile çalışma alanlarının belirlenmesine ve bu meslekte kullanılan bilgi ve becerilerinin ölçüm ve değerlendirilmesine aittir.

0.2-Tarifler

0.2.1-Sosyal hizmet mesleği: İnsan hakları ve sosyal adalet prensibinden hareket ederek sosyal/toplumsal değişmeyi; bireyleri, grupları ve toplulukları güçlendiren, özgürleştiren ve iyilik hallerini geliştiren bir dinamik unsur olarak değerlendiren ve bu yönüyle insan davranışı ve sosyal sistemler teorilerinden yararlanan bir meslektir.

0.2.2- Sosyal Refah: Sosyal devletin temel görevleri arasında yer alan

sosyal refah; sağlık, eğitim, sosyal güvenlik ve konut hizmetleri ile onurlu bir yaşam standardının devlet eliyle tüm yurttaşlara eşit ve adil olarak sağlandığı kamusal hizmetler bütünüdür.

0.2.3-Sosyal Hizmet Uzmanı=Sosyal Çalışmacı: İnsan hakları ve sosyal adalet prensibinden hareket ederek sosyal değişmeyi; bireylerin, grupların ve toplulukların güçlendirilmesi, özgürleştirilmesi ve iyilik hallerinin geliştirilmesinde bir dinamik unsur olarak değerlendiren, insan davranışı ve sosyal sistemler teorilerinden yararlanan, Üniversitelerin Sosyal Hizmetler Alanında en az 4 yıllık lisans eğitim alan veya denkliği yetkili makamlarca onaylanmış yurt dışındaki sosyal hizmet okullarından mezun olan kişidir.

0.2.4-Temel ve Mesleki Özellikler

Üniversitelerin Sosyal Hizmetler Alanında en az 4 yıllık lisans eğitimi veren bölümlerinde verilen bilgi, beceri ve değerleri ile mesleki yöntem ve teknikler bütünüdür.

0.2.4.1-Bilgi :Mesleğin içinde geliştiği tarihsel sosyo-ekonomik ve siyasal koşullar hakkında bilgili olmak, İnsan hakları ve sosyal adalet ilkeleri hakkında bilgili olmak, insan

gelişimi, davranışı, bireyleşme ve toplumsallaşma süreçleri hakkında bilgili olmak, Sosyal hizmet mesleğinin siyasal, normatif ve yasal temelleri hakkında bilgili olmak; Mesleğin teknik ve yöntemleri ile uygulama bilgisine sahip olmak.

0.2.4.2-Değer Ve Sorumluluklar :

Sosyal hizmet uzmanları insanlığın gelişimi için mesleki tutum, karar ve eylemlerinde aşağıda belirtilen temel ilkelerden hareket ederek hizmet verirler:

1. Her insanın kendine özgü bir değeri vardır ve bu değer onun saygı görmesini gerektirir.

2. Her insanın, başkasının hakkını ihlal etmemek koşuluyla, kendisini geliştirme hakkı ve toplumun gelişimine katkı verme sorumluluğu vardır.

3. Her toplum, yönetim biçimi ne olursa olsun, tüm üyelerinin en üst düzeyde yararı için işlev görmeli; üyelerinin kendilerini geliştirmeleri için gerekli koşul ve olanakları sağlamalıdır.

4. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirge'sinde ve kaynağını bu Bildirge'den alan diğer uluslararası belgelerde ifade edilen, bireylerin ve grupların temel insan haklarına saygı gösterilmelidir.

5. Sosyal hizmet uzmanları kendilerinin yardımıyla ve tavsiyesine gereksinim duyan herkese cinsiyet, yaş, özürlü olma, renk, ırk, toplumsal sınıf, dil, din, siyasal görüş veya cinsel tercih durumuna göre ayırım yapmaksızın mümkün olan en iyi hizmeti sunmaları gerekir.

6. Sosyal hizmet uzmanları mesleki tutum, karar ve eylemlerinde sosyal adaletsizlikle mücadele etmelidir. Bu nedenle:

✓ Özellikle incinebilir, baskı altındaki birey ve gruplarla birlikte ya da onlar adına toplumsal değişmeyi sağlamalı;

✓ Bu çabalar öncelikle yoksulluk, işsizlik, ayrımcılık gibi sorunlarda odaklaşmalı;

✓ Sorunlara ilişkin bilinç ve duyarlılık düzeyinin yükseltilmesini amaçlamalı ve karar sürecine etkin katılımı sağlamak için çalışmalıdır.

7. Sosyal hizmet uzmanlarının nesnel olma, mesleki bilgi ve becerilerini geliştirme, uygulama yaptıkları alanlarda yetkin olma sorumlulukları vardır.

8. Sosyal hizmet uzmanları gizlilik, mahremiyet/ özel hayatın korunması ve mesleki çalışmalarında elde ettikleri bilgiyi sorumlu bir biçimde kullanma ilkelerine uymalıdır. Bu ilkelerle ülke mevzuatı arasında uyumsuzluk olduğu zaman bile gizlilik ilkesine bağlı kalmalıdır.

9. Sosyal hizmet uzmanları müracaatçılarıyla işbirliği içinde çalışmalı ve onları en üst düzeyde katılım için desteklemelidir. Müracaatçılarına çalışmalarının yararlarına ve olası risklerine ilişkin bilgi vermelidir. Çalışmalarında öncelikle müracaatçıların yararını gözetmeli; bununla birlikte üçüncü kişileri de gözardı etmemelidir.

10. Sosyal hizmet uzmanları müracaatçılarından, sonuçları on-

ların yaşamlarını etkileyebilecek eylemlerin belirlenmesinde, kendileriyle işbirliğine girmelerini ve sorumluluk almalarını beklerler. Yasal zorlamanın gerekli olabileceği durumlarda, bir tarafın sorunun çözümü ilgili diğer kişilerin aleyhine sonuçlar doğuruyorsa, tarafların beyanları dikkatli bir şekilde değerlendirilmelidir. Ancak, sosyal hizmet uzmanları yasal zorlamanın kullanılmasını en aza indirmeye çaba göstermelidir.

11. Terörizm, işkence ya da benzer yollara başvuran kişi, grup, siyasal güç veya diğer güç odaklarına doğrudan ya da dolaylı bir biçimde destek verilmesi veya kayıtsız kalınması sosyal hizmet mesleğinin özüne aykırıdır.

12. Sosyal hizmet uzmanları, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği'nce hazırlanan Sosyal Hizmet Mesleğinin Etik İlkeleri ve Sorumluluklarını kabul etmeli ve etik temele dayalı olarak karar vermelidir.

SOSYAL HİZMET UZMANLARININ ETİK SORUMLULUKLAR

1. MÜRACAATÇILARA İLİŞKİN ETİK SORUMLULUKLAR

1.01. Müracaatçılara Bağlılık

a) Sosyal hizmet uzmanlarının temel sorumluluğu toplumsal sorumluluklarını da göz ardı etmeden, müracaatçının gereksinimlerini esas alarak, onların iyilik durumlarını geliştirmektir. Topluma ve müracaat-

çıya yönelik sorumlulukların çatışması halinde ise müracaatçısına önerileri getirmelidir.

b) Sosyal hizmet uzmanları, müracaatçıların bireysel amaçları, sorumlulukları ve farklılıkları olduğunu kabul etmelidir. Hiçbir biçimde ayrımcılık yapmaksızın, müracaatçıların tümüne eşit ölçüde istekle yardımcı olmalıdır.

1.02. Kültürel Yetkinlik ve Sosyal Farklılık

Sosyal hizmet uzmanları:

a) Kültürü, kültürün insan davranışlarına etkisini ve toplumdaki işlevini anlamalı; bütün kültürlerin güçlü yönleri olduğunu kabul etmelidir.

b) Müracaatçının kültürü hakkında bilgi sahibi olmalı; kültürel farklılıkları kabul etmeli ve duyarlı olmalı; hizmetleri sunarken müracaatçının kültürünü göz önünde bulundurarak davranmalıdır.

c) Sosyal farklılıkların doğasını ve ırk, renk, etnik ve ulusal köken, cinsiyet, yaş, medeni durum, siyasal görüş, dinsel inanç, zihinsel ya da fiziksel özürlü gibi farklılıklara yönelik baskıları anlamaya çalışmalı ve bu konuda eğitim almalıdır.

1.03. Kendi Kaderini Belirleme

Sosyal hizmet uzmanları:

a) Müracaatçıların kendi kaderini belirleme hakkına saygı duymalı ve bunun geliştirilmesi için çalışmalıdır.

b)Müracaatçıların başkalarının haklarını ihlal etmemek koşuluyla kendisini gerçekleştirmesi ve potansiyelini en üst düzeye ulaştırması için yardımcı olmalıdır.

c)Müracaatçılarına yaşamlarının diğer alanlarında karşılaştıkları sorunları çözmeleri için de yardımcı olmalıdır. Bu nedenle, yalnızca çalışılan kuruluşun hizmetlerinden değil, insan olarak hak ettiği diğer bütün hizmetlerden ve sosyal güvenlik sisteminden yararlanmasını sağlamak amacıyla onları yönlendirmelidir.

1.04. Mahremiyet ve Gizlilik

Sosyal hizmet uzmanları:

a)Müracaatçıyla güven, gizlilik ve özel hayatın korunması; elde edilen bilginin sorumlu bir biçimde kullanılması temeline dayalı bir ilişki sürdürmelidir.

b)Müracaatçılarından hizmet sunumu, sosyal inceleme ve araştırma için gerekli olmadıkça mahremiyet içeren bilgi istememelidir. Mahremiyet içeren bilgi paylaşıldıktan sonra gizlilik ilkesine riayet edilmelidir.

c)Gizli bilgiyi ancak, müracaatçının veya müracaatçı adına onay vermeye yasal olarak yetkili bir kişinin bilgilendirilmiş onayı olması durumunda açıklamalıdır.

d)Profesyonel hizmet sunumu sırasında elde edilen tüm bilgilerin gizliliğini mesleki zorunluluklar hariç sağlamak zorundadır. Genel olarak, sosyal hizmet uzmanlarının elde ettikleri bilgiyi, müracaatçının kendi-

sine veya başkalarına kısa, orta ve uzun vadede zarar verme riski olmadıkça veya yasal olarak müracaatçının onayı olmaksızın açıklamayı gerekli kılmadıkça, gizli tutması gerekmektedir. Her durumda, sosyal hizmet uzmanları elde ettikleri gizli bilgiyi, istenen amaca ulaşmak için gerekli olduğu ölçüde açıklamalı; sadece açıklama yapılması gereken konu ile doğrudan ilgili bilgiyi vermelidir.

e)Müracaatçıya gizli bilginin açıklanacağını söylemeli ve açıklama yapılmadan önce, eğer mümkünse bunun olası sonuçları hakkında onu bilgilendirmelidir. Sosyal hizmet uzmanları, bilgiyi yasal zorunluluklarla vermeleri gerektiğinde müracaatçının onayını alarak vermeli ve bilgilendirme sürecini gerçekleştirmelidir.

f)Müracaatçılarla ve ilgili diğer kişilerle gizliliğin doğasını ve gizlilik hakkının sınırlılıklarını tartışmalıdır. Müracaatçılarla gizli bilginin istenebileceği ya da yasal zorunluluklarla açığa vurulabileceği durumları ele almalıdır. Bu tartışma sosyal hizmet uzmanı müracaatçı ilişkisinin mümkün olduğu ölçüde başlangıcında yapılmalı ve ilişki sürecinde gerekli olması halinde yeniden değerlendirilmelidir.

g)Ailelere, eşlere ve gruplara danışma hizmeti verilmesi durumunda, her bireyin gizlilik hakkı olduğu ve gizli bilginin başkalarıyla paylaşılmayacağı konusunda anlaşma sağlamalıdır. Sosyal hizmet uzmanının aile, eş ya da grup danışmanlığına katılan grup üyelerinin tümünün bu anlaşmaya

uyacağını garanti etmediğini açıklamalıdır.

h)Aile, eş, evlilik ya da grup danışmanlığına katılan müracaatçıları, danışmaya katılanlarla ilgili gizli bilginin hangi durumlarda ve nasıl açıklanabileceğine ilişkin sosyal hizmet uzmanının, işverenin ve kurumun politikası hakkında bilgilendirmelidir.

i)Müracaatçının onayı olmaksızın gizli bilgiyi üçüncü şahıslara kesinlikle vermemelidir.

j)Gizlilik konusunda güvence altına alınmadıkça gizli bilgiyi herhangi bir ortamda başkalarıyla tartışmamalıdır.

k)Yasal işlemler sırasında, yasaların izin verdiği ölçüde müracaatçıların gizliliğini korumalıdır. Mahkeme ya da diğer yasal açıdan otorite kurumlar sosyal hizmet uzmanından sahip olduğu gizli bilgiyi müracaatçının onayı olmaksızın açıklamasını emrederse ve bu açıklama müracaatçıya zarar verecek olursa, sosyal hizmet uzmanı mahkemeden bu emrini geri çekmesini istemeli ya da emri olabildiği ölçüde sınırlandırmalı ya da kayıtları kamunun görmesini engellemek için mühürlemelidir.

l)Müracaatçıların mahremiyetini medya mensuplarının taleplerine yanıt verirken korumalıdır.

m)Müracaatçılara ait yazılı, elektronik kayıtların ve diğer hassas bilgilerin gizliliğini sağlamalıdır. Müracaatçılara ait kayıtların güvenli bir yerde saklanması sağlamalı ve yetkililer dışındakilerin bu kayıtlara ulaşmalarına fırsat vermemelidir.

n)Bilgisayar kullanımı, elektronik posta, faks, telefon, tele sekreter ve diğer elektronik ve bilgisayar teknolojisi yoluyla üçüncü şahıslara aktarılan bilginin gizliliğini sağlamak için gerekli önlemleri almalı ve bunu sürekli kılmalıdır. Kimlikle ilgili bilgilerin açıklanmasından kaçınılmalıdır.

o)Müracaatçıların gizliliğini, mesleki uygulamayı sonlandırması, kapasitesinin yeterli olmaması ya da vefat etmesi durumlarında da korumak için gerekli önlemleri almalıdır.

p)Müracaatçının durumunu eğitim ve öğretim amacıyla tartışırken, müracaatçı gizli bilginin açığa vurulması için izin vermediği sürece, kimlik bilgilerini açıklamamalıdır.

Ayrıca danışmanı müracaatçısını tartışırken müracaatçının onayı ya da böyle bir açıklamayı yapmak için zorlayıcı bir neden olmadıkça kimlikle ilgili bilgileri söylememelidir.

r)Vefat eden bir müracaatçıyla ilgili bilgileri daha önce açıklanan standartlara göre saklamalıdır.

1.05. Bilgilendirilmiş Onay

Sosyal hizmet uzmanları:

a)Mesleki ilişki çerçevesinde hizmet sunarken, hizmetlerin amacı, hizmetlerle ilgili riskler, hizmetlerin sınırlılıkları, seçenekler, onaylama ya da onayını geri çekme hakkı ve süre konularında açık, anlaşılır bir dille müracaatçıları bilgilendirmelidir. Müracaatçıya soru sorma fırsatı sağlamalıdır.

b) Müracaatçıların kullanılan dili bilmemeleri ya da anlamada güçlük çekmeleri durumunda, ayrıntılı sözel açıklama ya da kalifiye bir yorumlayıcı veya mümkünse çevirmen bulma yolluna gitmelidir.

c) Müracaatçıların bilgilendirilmiş onay verme kapasitelerinin olmaması durumunda, uygun üçüncü şahıslardan izin alarak ya da müracaatçıların kavrama düzeyine göre onları bilgilendirerek, müracaatçının haklarını korumalı ve üçüncü şahısların müracaatçının arzusuna ve gereksinimine göre hareket etmesini sağlamalıdır.

d) Müracaatçıların hizmetleri gönüllü olarak almadıkları durumlarda, onlara hizmetin doğası, kapsamı konusunda bilgi vermeli ve hizmeti reddetme hakkının kapsamıyla ilgili onları aydınlatmalıdır.

e) Elektronik araçlarla (bilgisayar, internet, telefon, faks, radyo, televizyon gibi) hizmet vermeleri halinde, bu gibi hizmetlerin sınırlılıkları ve riskleri konusunda müracaatçıları bilgilendirmelidir.

f) Görüşmeleri teybe veya videoya kaydetmeden ve müracaatçıya verilen hizmetleri üçüncü şahısların izlemelerine olanak vermeden önce müracaatçının bilgilendirilmiş onayını mutlaka almalıdır.

1.06. Kayıtlara Ulaşma

Sosyal hizmet uzmanları:

a) Müracaatçıların kendileriyle ilgili kayıtlara makul ölçülerde ulaşmalarını sağlamalıdır. Müracaat-

çıların kendileriyle ilgili kayıtlara ulaşmaları ciddi yanlış anlamaya ya da zarara neden olabilir. Bu nedenle sosyal hizmet uzmanları, kayıtların ne anlama geldiği konusunda müracaatçıya yardımcı olmalıdır. Eğer müracaatçıların kayıtlara ulaşmaları müracaatçıya ciddi ölçüde zarar verebilecek ise kayıtları bölümlere ayırmalıdır. Müracaatçının istekleri ve kayıtların tamamının ya da bir kısmının saklanması nedeniyle müracaatçının dosyasında yer almalıdır.

b) Müracaatçıların kayıtlara ulaşmasına yardımcı olurken, diğer insanlara ilişkin bilgilerin gizliliğini sağlamalıdır.

1.07. Hizmetlerin Kesintiye Uğramaması

Sosyal hizmet uzmanları, kendisinin yer değiştirmesi, hastalığı, sakatlığı ya da ölümü nedeniyle kesintiye uğrayabilecek hizmetlerin sürekliliğini sağlamak için gerekli çabayı harcayarak önlemler almalıdır.

1.08. Hizmetin Sonlandırılması

Sosyal hizmet uzmanları:

a) Verilen hizmetlere ve mesleki ilişkiye gereksinim duyulmaması ya da müracaatçının gereksinimlerine yanıt vermemesi durumunda, müracaatçıya verilen hizmetleri ve ilişkiyi sonlandırmalıdır.

b) Hizmetlerin sonlanacağını ya da kesileceğini tahmin etmeleri halinde müracaatçıyı bilgilendirmeli; onun

gereksinimlerine ve tercihlerine uygun olarak hizmetlerin devamını sağlamak için transfer, havale olanaklarını araştırmalıdır.

c) Çalıştıkları kurumdaki ayrılmalarda, müracaatçıyı bilgilendirmeli, hizmetlerin sürekliliği için uygun seçenekleri aktarmalı ve bunların olumlu ve olumsuz yönlerini anlatmalıdır.

1.09. Çıkar Çatışmaları

Sosyal hizmet uzmanları:

a) Mesleki anlayışın ve tarafsız değerlendirmenin uygulamada yer almasına engel olabilecek çıkar çatışmalarına karşı dikkatli olmalı ve bu tür durumların ortaya çıkmasını önlemelidir. Mevcut ya da olası çıkar çatışması durumunda müracaatçıların bilgilendirmeli ve ortaya çıkabilecek sorunları müracaatçının ihtiyaçlarını temel alarak çözmeye çalışmalıdır. Bazı durumlarda müracaatçının haklarını korumak için uygun bir havale yaparak mesleki ilişkiyi sonlandırmalıdır.

b) Herhangi bir mesleki ilişkiden dolayı haksız kazanç sağlamamalı ve kişisel, dinsel, siyasal ya da iş konularındaki çıkarları doğrultusunda müracaatçıları kullanmamalıdır.

c) Şu anki ve geçmişteki müracaatçılarıyla, onlara zarar verebilecek ikili ya da çoklu ilişkiye girmemelidir. İkili ya da çoklu ilişki sosyal hizmet uzmanının müracaatçılarıyla mesleki, sosyal ya da iş ilişkisi gibi birden fazla alanda ilişkiye girmesi anlamındadır. İkili ya da çoklu ilişkiler aynı anda ya da ardarda oluşabilir)

d) Birbiriyle ilişkisi olan iki ya da daha fazla insan hizmet veriyorsa (eşler, aile üyeleri gibi); tarafların tümüne hangisinin bir müracaatçı olarak ele alınacağı ve hizmet alan diğer kişilere yönelik mesleki uygulamaların yapısı konusunda bilgi vermemelidir.

Gereksinimleri konusunda çatışma yaşayan ya da çatışmaların çıkabileceğini (örneğin: çocuğun velayetinin kime verileceğinin saptanması veya korunma kararı, eşlerin boşanması durumu) önceden tahmin ettiği kişilere hizmet vermesi durumunda, konu ile ilgili herkese kendi rolünü açıklamalı ve gereksinimler arasındaki çatışmaları en aza indirme yönünde hareket etmelidir.

1.10. Hizmetler İçin Ödemeler

Kamu ya da özel sektörde ücretli, maaşlı çalışan sosyal hizmet uzmanlarının müracaatçılardan ayrıca bir ödeme kabul etmesi, hediye alması ya da müracaatçının ürettiği mal ve hizmetlerden ücretsiz yararlanması veya bunları kabul etmesi uygun değildir. Müracaatçıyla ilişkisini bozabilecek herhangi bir ilişkiye girmemelidir.

Uzmanlık alanına giren özel hizmet sunması halinde ise ücretleri belirlerken, ücretlerin verilen hizmete uygun, makul ve eşit olmasına dikkat etmeli; müracaatçıların ödeme gücünü göz önünde bulundurmalıdır.

1.11. Duygusal/ Cinsel İlişki

Sosyal hizmet uzmanları şimdiki ve geçmişteki müracaatçılarıyla ister isteğe bağlı isterse zorla olsun, duygusal/ cinsel aktivitelere ya da temasa girmemelidir.

1.12. Fiziksel Temas

Sosyal hizmet uzmanları, bu temasın sonucunda müracaatçıya psikolojik açıdan zarar verme olasılığı varsa, müracaatçıyla fiziksel temas (kucaklaşmak gibi) kurmamalıdır. Müracaatçıyla fiziksel temas kuran sosyal hizmet uzmanları, bu fiziksel temasın açık, makul ölçülerde ve kültürel açıdan kabul edilebilir sınırlar içinde olmasından sorumludur.

1.13. Cinsel Taciz

Sosyal hizmet uzmanları müracaatçıların cinsel açıdan taciz etmemelidir.

1.14. Küçük düşürücü Dil Kullanma

Sosyal hizmet uzmanları, müracaatçılarına yönelik ya da müracaatçıları hakkında yazılı ya da sözlü olarak küçük düşürücü dil kullanmamalı; müracaatçılarıyla ya da onlar hakkındaki her türlü iletişimlerinde özenli ve saygılı bir dil kullanmalıdır.

2. MESLEKTAŞLARA VE DİĞER MESLEK ELEMANLARINA İLİŞKİN ETİK SORUMLULUKLAR**2.01. Saygı**

Sosyal hizmet uzmanları :

a) Meslektaşlarına ve diğer meslek elemanlarına, sahip oldukları niteliklere, görüşlere ve yükümlülüklerine saygı duymalıdır.

b) Müracaatçılarıyla ve diğer meslek elemanlarıyla iletişimlerinde, meslektaşlarını haksız olarak eleştirmekten kaçınmalıdır. (Haksız eleştiri; meslektaşların yeterlik düzeyi ya da ırk, etnik-ulusal köken, renk, cinsiyet, cinsel yönelim, yaş, medeni durum, siyasal görüş, dinsel inanç, zihinsel veya fiziksel özü gibi bireysel özellikleri hakkında küçük düşürücü yorum yapmayı kapsamaktadır.)

c) Müracaatçıların yararı için meslektaşları, diğer meslek elemanları ve gönüllülerle işbirliği yapmalıdır.

2.02. Gizlilik

Sosyal hizmet uzmanları, mesleki ilişki ve kayıt sürecinde meslek elemanlarıyla paylaştıkları bilgilerin gizli kalması ilkesine kesinlikle uymalıdır. Sosyal hizmet uzmanları gizli bilgiyi paylaştığı meslek elemanlarının, gizliliğe bağlı kalma ve istisnai durumlara ilişkin sorumluluklarını anlamalarını sağlamalıdır.

2.03. Disiplinlerarası İşbirliği

Sosyal hizmet uzmanları :

a) Etkili hizmet sunumu için; disiplinlerarası ekip çalışmasında, ekibin her üyesinin mesleki ve etik sorumluluklarının neler olduğunu ekibin tümü ve her bir üyesi açısından ortaya konulmasını sağlamalıdır.

b) Diğer meslek elemanlarının yaptıkları çalışmalara ve aldıkları eğitime saygı duymalıdır.

c) Disiplinlerarası bir ekipte, müracaatçıları hakkındaki kararlara sosyal hizmet mesleğinin bakış açısını, değerlerini ve deneyimlerini koyarak katılmalıdır.

d) Ekip kararının etik sorun çıkaracağı konusunda kaygı duyuyor ise, bu anlaşmazlığı uygun bir biçimde çözmeye çalışmalıdır. Eğer anlaşmazlık çözülemese müracaatçıların yararına olmayan çözümler konusundaki kaygılarını belirtmek için uygun kanalları kullanılmalıdır.

e) Uygulamada diğer meslek elemanları ile düşünce farklılıklarının olabileceğini kabul etmeli ve bu konudaki eleştirilerini sorumlu bir biçimde yapmalıdır.

f) Mesleki açıdan karşılıklı olarak gelişebilmek amacıyla bilgi, deneyim ve fikirleri, diğer meslek elemanları ve gönüllüler ile paylaşmak için ortam yaratmalı ve bunu yaygınlaştırmalıdır.

2.04. Meslektaşların Yer Aldığı Çatışmalar

Sosyal hizmet uzmanları :

a) Bir meslektaşının işvereni ile yaşadığı bir çatışmayı (sorunu) kendisi için avantaj olarak ya da kendi çıkarına hizmet edecek şekilde kullanmamalıdır.

b) Meslektaşları ve diğer meslek elemanlarıyla olan çatışmalarda müracaatçılardan yararlanmamalı ve müracaatçıları bu çatışma ve tartışmalara dahil etmemelidir.

2.05. Konsültasyon

a) Müracaatçıların menfaatine olacağını düşünmeleri halinde meslektaşlarının önerilerine ve danışmanlığına başvurmalıdır.

b) Meslektaşlarının yetkinlik ve uzmanlık alanlarından haberdar olmalıdır. Konsültasyon isterken konusunda bilgisini, uzmanlığını ve yetkinliğini kanıtlamış meslektaşlarına başvurmalıdır.

c) Müracaatçılarla ilgili olarak meslektaşlarına danışırken, sadece konsültasyon için gerekli olan bilgiyi açığa vurmamalıdır.

2.05. Hizmetlere Havale

Sosyal hizmet uzmanları :

a) Müracaatçılara tam olarak hizmet verilebilmesi için diğer meslek elemanlarının ihtisaslaşmış bilgisine ya da uzmanlığına gereksinim duyulduğunda; kendi mesleki müdahalelerinin etkili olamayaca-

ğına ya da anlamlı gelişme sağlayamayacağına inanmaları ve ilave hizmetlere gereksinim olması durumunda müracaatçıları başka meslek elemanlarına havale etmelidir.

b) Müracaatçıları diğer meslek elemanlarına havale ederken, sorumluluğun aktarımında uygun adımları atmalıdır. Havale yaptığı meslek elemanına müracaatçı hakkındaki gerekli bilgileri aktarmadan önce durumu müracaatçısının bilgisine sunmalı ve onun onayını almalıdır.

2.06. Cinsel Konular

Sosyal hizmet uzmanları :

a) Süpervizör ya da eğitimci olarak işlev görmesi durumunda, süpervizyon hizmeti verdiği kişiler, öğrenciler, eğitim alanlar ya da üzerinde mesleki otoritesinin olduğu başka meslektaşlarını cinsel açıdan taciz (sarkıntılık, cinsel tahrik, cinsel ilişki talebi ve cinsellikle ilgili diğer sözel ya da fiziksel eylemler vb.) etmemeli ve onlarla cinsel aktivitelere ya da temasa katılmamalıdır.

b) Aralarında çıkar ilişkisi olabilecek meslektaşlarıyla cinsel ilişki kurmaktan kaçınmalıdır. Böyle bir ilişki kurulması halinde, sosyal hizmet uzmanı, ilgili mesleki sorumluluklarını bir başka meslek elemanına devretmelidir.

2.08. Meslektaşların Zayıf Yönleri ve Yetersizlikleri

Sosyal hizmet uzmanları :

a) Bir meslektaşının kişisel sorunlarından, psiko-sosyal sıkıntılarından, madde bağımlılığından veya ruhsal sağlık sorunlarından kaynaklanan zayıflıklar göstermesi; mesleki açıdan yetersiz olması ve bu durumun mesleki uygulamadaki etkililiğine zarar vermesi konularında doğrudan bilgi sahibi olursa, öncelikle o meslektaşıyla görüşmeli ve sorunun çözümü yönünde harekete geçmesi için ona yardımcı olmalıdır.

b) İlgili meslek elemanı çözüm konusunda gerekli adımları atmaz ise; SHUD, ilgili eğitim ve meslek kuruluşları gibi uygun kanalları harekete geçirmelidir.

2.09. Meslektaşların Meslek Etiğine Aykırı Uygulamaları

Sosyal hizmet uzmanları

a) Meslek etiğine ilişkin politika ve prosedür hakkında bilgi sahibi olmalıdır.

b) Meslektaşlarının meslek etiğine aykırı uygulamalarını önlemek, belirlemek, düzeltmek ve bu davranıştan vazgeçirmek için gerekli önlemleri almalıdır.

c) Bir meslektaşının meslek etiğine aykırı uygulamalarına tanık olması durumunda, mümkünse ve böyle bir tartışmanın yararlı olacağına kanaat getirirse, öncelikle durumu o meslektaşıyla ele almalı ve çözüm bulmaya çalışmalıdır.

d) İlgili meslek elemanı çözüm konusunda gerekli adımları atmaz ise; SHUD, ilgili eğitim ve meslek kuruluşları gibi uygun kanalları harekete geçirmeli ve mümkün olduğu ölçüde müracaatçıları ve hizmet veren kurumları da bu sürece dahil etmelidir.

e) Haksız yere meslek etiğine aykırı uygulama yapmakla suçlanan meslektaşlarına yardım etmeli ve onları savunmalıdır.

3. UYGULAMA ORTAMINA İLİŞKİN ETİK SORUMLULUKLAR

3.01. Süpervizyon ve Konsültasyon

Sosyal hizmet uzmanları uygulama ortamında süpervizyon ya da konsültasyon sistemini oluşturmak için çaba göstermelidir.

Süpervizyon ve konsültasyon veren sosyal hizmet uzmanları:

a) Bu görevlerini uygun olarak yapabilme bilgi ve becerisine sahip olmalıdır.

b) Kendi bilgi ve uzmanlık alanları dışına çıkmamalıdır.

c) Süpervizyon verirken açık ve anlaşılır sınırlar oluşturmamalıdır.

d) Süpervizyon alanların performanslarını adil ve saygılı biçimde değerlendirmelidir.

3.02. Eğitim ve Öğretim

Sosyal Hizmet Uzmanları uygulama ortamında öğrenciler için alan eğitici ya da öğreticisi sistemini oluşturmak için çaba göstermelidir.

Öğrenciler için alan eğitici ya da öğreticisi (kurum danışmanı) olarak işlev gören sosyal hizmet uzmanları:

a) Yalnızca kendi bilgi ve yeterlilik alanlarında (mesleki bilgideki son gelişmeleri de birikimine katarak) eğitim vermelidir.

b) Açık ve anlaşılır sınırlar oluşturmamalıdır.

c) Öğrencilerin performanslarını adil ve saygılı biçimde değerlendirmelidir.

d) Hizmetlerin öğrenciler tarafından verilmesi halinde durumdan müracaatçıların bilgilendirilmeleri sağlanmalıdır.

3.03. Performans Değerlendirmesi

Başkalarının performansını değerlendirme sorumluluğunu üstlenen sosyal hizmet uzmanları, açıkça belirtilmiş ölçütleri temel almalı; böyle bir sorumluluğu yerine getirirken adil olmalı ve saygılı davranmalıdır.

3.04. Müracaatçıların Kayıtları

a) Sosyal hizmet uzmanları, kayıtlarını zamanında, tam ve doğru olarak, müracaatçılara verilen hizmetlerin sunumunu kolaylaştıracak ve gelecekte de sürekliliğini sağlayacak şekilde tutmalıdır.

b) Sosyal hizmet uzmanlarının hazırlayacakları belgelerde de gizlilik ilkesine uyulmalı ve belgeler yalnızca hizmet sunumu için gerekli bilgileri içermelidir.

c) Sosyal hizmet uzmanları, gerektiğinde ulaşılması amacıyla hizmetin sona ermesinden sonra da kayıtları saklamalıdır.

3.05. Müracaatçının Havale Edilmesi

Sosyal hizmet uzmanları:

a) Başka kurum ya da meslektaştan hizmet almakta olan bireyin, hizmet almak için kendisine başvurması halinde, hizmet vermeden önce müracaatçının ihtiyaçlarını dikkatlice değerlendirmelidir. Olası karışıklığı ve çatışmayı en aza indirmek için, potansiyel müracaatçının hizmet almakta olduğu diğer kişi ve kurumlarla olan ilişkisinin yapısı ve yeni bir hizmet ilişkisinin olası riskleri ve sağlayacağı yararları müracaatçıyla tartışmalıdır.

b) Bir başka kurum ya da meslektaştan hizmet almış olan yeni bir müracaatçıyla, önceki hizmet sunanlarla konsültasyon yapmasının kendi yararına olup olmadığını tartışmalıdır.

3.06. Yönetim

Yönetici olan sosyal hizmet uzmanları:

a) Müracaatçıların gereksinimlerini karşılamak için kurum içinde ve dışında yeterli kaynakların oluşturulması için savunuculuk yapmalıdır.

b) Çalışanların ihtiyacı olan süpervizyonu sağlamak amacıyla, var olan kurumsal ya da örgütsel kaynakları harekete geçirmek için gerekli adımları atmalıdır.

c) Sorumlu oldukları çalışma ortamının Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Etik İlke ve Sorumluluklarıyla uygunluk göstermesini sağlayıcı ve teşvik edici adımları atmalı; kurumlarında etik ilke ve kuralları ihlal eden ve engelleyen koşulları ortadan kaldıracak gerekli önlemleri almalıdır.

3.07. Sürekli Eğitim ve Personel Yetiştirme

Yönetici olan sosyal hizmet uzmanları ve süpervizörleri, sorumlu oldukları tüm personelin eğitimi için gerekli düzenlemeleri yapmalı ve eğitimde sürekliliği sağlayıcı olanakları yaratmalıdır. Bu konudaki güncel bilgi ve gelişmeleri izlemelidir.

3.08. İşverenlere Karşı Taahhütler

Sosyal hizmet uzmanları:

a) Politikaları, işlemleri ve uygulamalarıyla yeterli hizmeti vermeye çalışan ve Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Etik İlke ve Sorumluluklarıyla tutarlı mesleki uygulamaları destekleyen kurum ve kuruluşlarla çalışmak ve işbirliğine gitmek durumundadır.

b) Kurum ve kuruluşların beyan edilen amaç ve işlevlerini sorumlu bir şekilde yerine getirmesi, mümkün olan en iyi standartlara ve uygulama-

maya ulaşması için gerekli politika, işlem ve uygulamaların gerçekleştirilmesi konusunda katkı vermemelidir.

c) Etik İlke ve Standartlarda yer alan, mesleğin etik gerekleri ve bu gereklerden doğan sosyal hizmet uygulamaları konusunda işveren kuruluşlarının bilinçlenmesini sağlamak için gerekeni yapmalıdır.

d) Kuruluşun politika, işlem ve uygulamalarının sosyal hizmet mesleğinin Etik İlke ve Sorumluluklarıyla ters düşmesi ve çatışması durumunda, etik olmayan uygulamaların sonlandırılması için gerekli adımları atmalıdır.

e) İstenilen politika, işlem ve uygulama değişikliklerini, uygun kurum ve kuruluşlar kanalıyla gerçekleştirmelidir. İzlenen yolların ve kanalların başarılı olmaması durumunda, toplumdaki üst düzey otoritelere başvurmalı, toplumun ilgisini çekmek için uygun yolları denemelidir.

f) Hizmetin niteliğinin artırılması amacıyla, çalıştıkları kuruluşların istihdam politikalarında ve uygulamalarında hizmete uygun kişilerin işe alınması ve ayrımcılığın önlenmesi konularında önerilerde bulunmalı; etkin rol oynamalıdır.

g) Çalıştıkları kuruluşların kaynaklarını nesnel mesleki ölçütlere göre, adil olarak kullanma yoluna gitmelidir.

3.09. Yönetim-Çalışan Uyuşmazlıkları

a) Sosyal hizmet uzmanları, müracaatçılara verilen hizmetlerin geliştirilmesi ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi amacıyla, mücadele etmek üzere sendika, dernek vb. örgütlülüklere katılabilir; bu tür örgütlülükler yok ise kurabilirler.

b) İş yavaşlatma, bırakma ya da grev gibi eylemlere katılan sosyal hizmet uzmanları için mesleki değerler, etik ilkeler ve standartlar yol gösterici olmalıdır. Bir eyleme katılırken, meslek elemanı olarak öncelikli sorumluluklarını gözden geçirmeli; ilgili mevzuatı, sorunları ve eylemin müracaatçı üzerindeki olası etkilerini dikkatle incelemelidir.

4. MESLEK ELEMANI OLARAK SOSYAL HİZMET UZMANLARININ ETİK SORUMLULUKLARI

4.01. Yetkinlik

Sosyal hizmet uzmanları:

a) Sadece yetkin olduğu ya da uzmanlaşmaya açık olduğu alanda sorumluluk kabul etmeli veya görev almalıdır.

b) Mesleki uygulamalarında yeterli hale gelmek için çaba göstermeli; bilgilerinin geliştirilmesi ve geçerliliğinin sınanması konusunda uygun yöntemlere başvurmalıdır.

c) Sosyal hizmet mesleği ve disiplini ile meslek etiğine ilişkin geçerli bilgileri temel alarak uygulama yapmalıdır.

4.02. Ayrımcılık

Sosyal hizmet uzmanları, uygulamalarında; ırk, etnik ve ulusal köken, renk, cinsiyet, cinsel tercih, yaş, medeni durum, siyasal görüş, dinsel inanç, zihinsel ya da fiziksel özür temeline dayanan ayrımcılığın herhangi bir biçimine yer vermemeli; göz yummamalı; kolaylaştırmamalı ve ayrımcılık yapanlarla işbirliği yapmamalıdır.

4.03. Kişisel Tutum

Sosyal hizmet uzmanları, mesleki sorumluluklarını yerine getirirken kişisel tutumlarının buna engel olmasına izin vermemelidir.

4.04. Dürüst Olmama

Sosyal hizmet uzmanları dürüst olmayan, hileli işlere katılmamalı; göz yummamalı; bu durumlarla ilişkilendirilmemeyi ilke edinmelidir.

4.05. Zayıf Yönler

Sosyal hizmet uzmanları,

a) Mesleki yönden sorumlu oldukları bireylerin yüksek yararını tehlikeye atacak ya da kendi mesleki karar ve performanslarına engel olacak bireysel sorunlarının, yasal problemlerinin, ekonomik yetersizliklerinin veya zihinsel sağlıkları ile ilgili güçlüklerinin mesleki çalışmalarını etkilemesine izin vermemelidir.

b) Bireysel sorunları (fiziki ve ruhsal sağlık, eş ve çocukları ile ilgili benzeri

güçlükler) veya çalıştıkları alanın yarattığı sorunlar (tükenmişlik sendromu vb.) mesleki karar ya da performanslarına engel oluşturduğunda, sorunlarını çözebilmek için profesyonel yardım alarak, iş yükünü ayarlayarak veya durumuna uygun bir alana geçerek hizmet verdikleri müracaatçıları korumaya dikkat etmelidir.

4.06 Temsil

Sosyal hizmet uzmanları:

a) Kamuoyuna yönelik açıklamaların ve eylemlerin bireysel mi yoksa bir meslek derneğinin, kurumun ya da bir örgütün veya başka bir grubun temsilcisi olarak mı gerçekleştirildiğini açıklığa kavuşturmalıdır.

b) Müracaatçılarına, kurumuna ve kamuya, yalnızca gerçekten mesleki yeterliliğe sahip olduğu konular ve hizmetler hakkında açıklamalarda bulunmalıdır.

4.07. Israrlı Talepler

Sosyal hizmet uzmanları:

a) İçinde bulundukları durum nedeniyle aşırı etki, yönlendirme ya da baskıya karşı incinebilir durumda olan müracaatçılarının uygun olmayan taleplerini yerine getirmeyi taahhüt etmemelidir.

b) Şimdiki müracaatçılarından veya özel durumları nedeniyle aşırı ölçüde incinebilecek kişilerden gelecek ;

- Tanıklık etme,
  - Bonservis verme, referans olma onaylama,
- yönündeki ısrarlı taleplere yönelik taahhütte bulunmamalıdır.

4.08. Telif Hakkı ve İtibarın Kabulü

Sosyal hizmet uzmanları telif hakkı da dahil olmak üzere, yalnızca fiilen yaptıkları ya da yapılmasına katkıda bulundukları çalışmaların sorumluluğunu ve kazanımlarını üstlenmelidir. Başkalarının çalışmalarını ve katkılarını da dürüstçe belirtmelidir.

5.SOSYAL HİZMET UZMANLARININ SOSYAL HİZMET MESLEĞİNE İLİŞKİN ETİK SORUMLULUKLARI

5.01. Mesleğin Bütünlüğü

Sosyal hizmet uzmanları:

a) Sosyal hizmet mesleğinin değerlerini, etik ilke ve Sorumluluklarını, bilgisini ve yöntembilimini korumalı; bunların açıklığa kavuşturulması ve geliştirilmesine katkıda bulunmalıdır. Bunun için gerekli inceleme, araştırma, müzakere ve mesleğe yönelik sorumlu eleştiriyi yapmalıdır.

b) Uygulamada mesleki standartları yükseltmek ve geliştirmek için çalışmalıdır. Yetkin ve nitelikli olmayan sosyal hizmet uygulamalarını önlemek için harekete geçmelidir.

c) Sosyal hizmet mesleğinin değerine, bütünlüğüne ve yeterliliğine saygıyı artıran etkinliklere zaman ayırmalı ve mesleki uzmanlıklarıyla katkıda bulunmalıdır. Bu etkinlikler: öğretim, araştırma, konsültasyon, hizmet sunumu, bilirsizlik, mesleğin toplumda temsili ve tanıtımı ile meslek örgütlerine katılımı kapsamaktadır.

d) Sosyal hizmet mesleğinin bilgi temeline katkıda bulunmalı; uygulama, araştırma ve etik ile ilgili bilgi ve deneyimlerini meslektaşlarıyla paylaşmalıdır. Mesleki literatüre katkıda bulunmaya çalışmalı ve bilgilerini mesleki toplantı ve konferanslarda aktarmalıdır.

e) Var olan ve yeni ortaya çıkan gereksinimleri karşılamaya yönelik ortaya çıkan yeni yaklaşım ve yöntemleri izlemeli ve desteklemelidir.

f) Sosyal hizmet mesleğinin kuramına, yöntemlerine ve uygulamalarına yönelik güveni artırmak için çalışmalıdır.

5.02. Değerlendirme ve Araştırma

Sosyal hizmet uzmanları:

a) Politikaların, programların yürütülmesini ve uygulama müdahalelerini izlemeli ve değerlendirmelidir.

b) Bilginin gelişmesine katkıda bulunmak için değerlendirme ve araştırmayı kolaylaştırmalı ve desteklemelidir.

c) Sosyal hizmetle ilgili ortaya çıkan yeni bilgiyi ve bu bilginin geçerliliğini

sorgulamalı ve mesleki uygulamalarında araştırma bulgularını ve sonuçlarını kullanmalıdır.

d) Değerlendirme ve araştırma yaparken bunların olası sonuçlarını gözönünde bulundurmalı; değerlendirme ve araştırmaya katılanların korunması için geliştirilen yönergeleri izlemelidir. Tereddüt oluşması durumunda referans olabilecek kişi ve kurumlara başvurmamalıdır.

e) Değerlendirme veya araştırmaya katılacak kişilere, gerektiğinde katılmayı reddedebileceklerini ve bu durumda ima biçiminde ya da fiili hiçbir ceza ya da yoksunlukla karşılaşmayacaklarını ve katılım için ısrar edilmeyeceğini açıklamalıdır. Katılımcının iyiliğine, özel hayatına / mahremiyetine ve onuruna saygı gösterileceğine ilişkin bilgi vererek gönüllü ve gerekirse yazılı onayını almalıdır. Bilgilendirilmiş onay: istenilen katılımın niteliği, kapsamı, süresi, araştırmaya katılmanın faydaları ve olası riskleri hakkındaki bilgileri içermelidir.

f) Değerlendirme ve araştırma katılan kişi bilgilendirilmiş onay verme yeterliliğine sahip değil ise, uygun açıklamayı yaparak mümkün olduğu ölçüde katılımcının onayını almalı ve ayrıca velisinden/ vasisinden yazılı onay almalıdır.

g) Gerekli onay ve izin alınmadan araştırma ve değerlendirme çalışmalarını tasarlamamalıdır. Ancak, doğal gözlem ve arşiv araştırmasının belli biçimlerinde, araştırmanın özenli ve sorumlu bir şekilde gözden geçirilmesi sonucunda, ileriye yönelik bilimsel, eğitsel ya da

uygulamadaki değeri ve sağlayacağı yararlar göz önüne alınarak ve başka bir yöntemle yapılması olanaksızsa, onay alınmaması kabul edilebilir.

h) Değerlendirme ve araştırmaya katılanların uygun destekleyici hizmetlere ulaşabilmelerini sağlamak için gerekli önlemleri almalıdır.

i) Araştırma ve değerlendirme yaparken, katılımcıları fiziksel ya da zihinsel sıkıntı, zarar, tehlike ya da yoksunluklardan korumalıdır.

j) Hizmetlerin değerlendirilmesi ile ilgili olanlar, bu bilgilerini mesleki amaçla ele almalı ve mesleki açıdan ilgili kişilerle paylaşmalıdır.

k) Araştırma ve değerlendirme yaparken katılımcıların isimlerinin ve elde edilen verilerin açıklanmamasını ve gizliliğinin sağlanmasını güvence altına almalıdır. Gizlilik ilkesi, gizliliğin sağlanması için alınacak önlemlerin sınırları ve araştırma bittikten sonra elde edilen araştırma verilerini içeren kayıtların yok edileceği konularında bilgi vermelidir.

l) Değerlendirme ve araştırma sonuçlarını açıklarken, katılımcıların açığa vurma konusundaki bilgilendirilmiş onaylarını almadıkları sürece, kimlik bilgilerinin yok edilmesi suretiyle gizliliği sağlamalıdır.

m) Değerlendirme ve araştırma bulgularını gerçeğe uygun olarak yayınlamalıdır. Gerçekdışı ya da hatalı sonuçlar üretmemeli ve standart yayın yöntemleri kullanıldığında yayınlanan verilerde hatalar belirlenmesi halinde bunları düzeltmelidir.

n) Çıkar çatışmalarına karşı duyarlı olmalı; bunlardan kaçınmalı; katılımcılarla ikili ilişkilere girmemeli; mevcut ya da olası çıkar çatışmaları hakkında katılımcı bilgilendirilmeli; böyle bir sorun ortaya çıktığında katılımcıların ortak yararlarının temel alındığı bir çözüm yolu bulunmalıdır.

o) Araştırma uygulamalarının sorumlu bir biçimde nasıl yapılacağı konusunda kendisini geliştirmeli; öğrencilerini ve meslektaşlarını eğitmelidir.

6. TOPLUMA İLİŞKİN ETİK SORUMLULUKLARI

6.01. Sosyal Refah

Sosyal hizmet uzmanları bölgesel düzeyden başlayıp daha global düzeye doğru olmak üzere toplumun genel refah düzeyini artırmalı; insanların, toplulukların ve çevrenin gelişimini sağlamalıdır. Sosyal hizmet uzmanları temel insan haklarının karşılanmasına yardımcı olan yaşam koşullarının sağlanması için savunuculuk yapmalı; sosyal adaletin gerçekleştirilmesine yardımcı olan sosyal, ekonomik, siyasal, kültürel değerler ve kurumların geliştirilmesine katkı vermelidir.

6.02. Toplum Katılımı

Sosyal politikaların ve kurumların oluşturulmasında toplumun bilinçli katılımını kolaylaştırmalıdır.

6.03. Toplumun Acil Gereksinimleri

Sosyal hizmet uzmanları toplumun acil gereksinimlerinin mümkün olduğu ölçüde geniş kapsamlı olarak karşılanması için uygun profesyonel hizmetleri sağlamalıdır.

6.04. Sosyal ve Siyasal Aksiyon

Sosyal hizmet uzmanları:

a) İnsanların temel ihtiyaçlarını karşılamak ve tam olarak gelişmelerini sağlamak için kaynaklara, istihdam olanaklarına, hizmetlere ve fırsatlara eşit biçimde ulaşmasını sağlamak amacıyla sosyal ve siyasal aksiyonlara katılmalıdır. Sosyal hizmet uzmanları siyasal arenanın uygulama üzerindeki etkisinin farkında olmalıdır. Temel insan ihtiyaçlarının karşılanması ve sosyal adaletin gerçekleştirilmesi amacıyla politikada ve yasal düzenlemelerde değişiklik yaratmak üzere savunuculuk yapmalıdır.

b) İncinebilir, dezavantajlı, baskı altında olan ve istismar edilen insanlara ve gruplara özel ilgi göstermekle birlikte, insanların tümü için seçenekler sunmak ve fırsatlar yaratmak amacıyla hareket etmelidir.

c) Türkiye'de ve dünyada kültürel ve sosyal farklılıklara saygıyı oluşturacak koşulları ve desteği sağlamalıdır. Bu doğrultudaki uygulamaları geliştirmeli, kültürel bilgi kaynaklarının yayılmasını desteklemeli; kültürel yeterliliği gösterecek programlar ve kurumlar için savunuculuk yapmalı; tüm insanların eşitlik ve sosyal adalet haklarının

korunması ve kabul edilmesine yardımcı olacak politikaların oluşturulması için çaba göstermelidir.

d) Irk, etnik ve ulusal köken, renk, cinsiyet, yaş, cinsel tercih, medeni durum, siyasal görüş, dinsel inanç, mental ya da fiziksel özürü temel olarak insanlara, gruplara ya da belirli bir sınıfa yönelik ayrımcılığa karşı çıkmalı, bunlara yönelik baskıları önlemeli ve ortadan kaldırmalıdır.

0.2.4.3-Kişisel Beceriler

Sosyal Hizmet Uzmanlarının uygulama yaparken sahip olması gereken beceriler kısa, orta ve uzun süreli becerileri kapsamaktadır. Bu beceriler:

- 1.Çalışma sorumluluklarını planlama ve düzenlemede etkililik becerisi,
- 2.Sorumluluk alma yeteneği,
- 3.Kuruluşun amacı, yapısı, ve sınırlılıkları ile çalışma ve değişim için sorumlu bir şekilde önerilerde bulunma yeteneği,
- 4.Toplum kaynaklarını belirleme harekete geçirme ve kullanma yeteneği,
- 5.Değerlendirme bulgularından da yararlanarak stratejik ve spesifik müdahaleler planlamada etkililik becerisi,
- 6.Değişik kültür, etnisite, ırk, cins, seksüel oryantasyon ve ekonomik düzeylerden gelen müracaatçılarla profesyonel ilişki geliştirme ve sürdürme yeteneği,
- 7.Kuruluşun diğer çalışanlarıyla ilişkiler kurma becerisi,

8.Diğer kuruluşların çalışanlarıyla ilişkiler kurma becerisi,

9.Temel sosyal hizmet değerleri, etiği ve ilkelerini kabul etme ve kullanma becerisi,

10.Sürekli profesyonel gelişme gereksinimini de içeren bir profesyonel kendilik bilincini geliştirme becerisi,

11.Eleştirel düşünme becerisi,

12.Araştırma çalışmalarını değerlendirme ve bulguları pratikte kullanma becerisi,

13.Mesleki ilişkiler kurma becerisi,

14.Ele alınan sorun ve gereksinmeye uygun mesleki müdahaleyi seçip kullanma becerisi,

15.Yönetimden yararlanma becerisi,

16.İnisiyatif sahibi ve önderlik yeteneği,

17.Ekip çalışması yapabilme becerisi,

18. Mesleki gelişim potansiyeli.

0.2.4.4-İletişim Becerileri

- 1.Görüşme becerisi,
- 2.Yazılı iletişim becerisi,
- 3.Kayıt tutma Becerisi,
- 4.Bireyin gelişimi ve davranışını etkileyen bio-psiko-sosyal, kültürel ve manevi değişkenleri değerlendirme ve bireyler arasındaki etkileşimi sosyal sistemler arasındaki etkileşimi anlamak için kuramsal çerçeveleri kullanma yeteneği,

0.4-Uygulama Alanı

Bu standart sosyal hizmet mesleğini icra eden insan gücünün özelliklerinin belirlenmesi ve bu özelliklerin sosyal hizmete ihtiyaç duyulan alanlarda ölçümü ve değerlendirilmesinde uygulanır. Bu alanlar sektörlere göre aşağıda belirtilmiştir.

1. Sağlık
2. Eğitim
3. Sosyal Güvenlik
4. Adalet
5. Konut

0.5-Asgari Araç-Gereç Ve Ekipman

Sosyal hizmet mesleğinin temel unsuru insandır, Amaçta insandır, araç da insandır, görüşme odası, bilgisayar, telefon, araba, formlar, avans çeki (nakit), ses kayıt cihazı, kâğıt, kalem, video kamera.

0.6-Özelliklerin Ölçülmesi Ve Değerlendirilmesi

Teorik bilgi ve becerilerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesi ilgili yüksek öğrenim kuruluşu tarafından geliştirilen kurallara tabidir.

5.Ekonomik ve sosyal adaletsizliği yaratan ve sürdüren faktörleri ve baskı ve ayrımcılığı kavrayabilme becerisi,

6.Bireyler, gruplar, örgütlenmeler, topluluklar ve toplumun işlevselliği üzerinde kişiler arası, kültürel ve kurumsal şiddetin etkisini ve dinamiklerini anlama becerisi,

7.Kuruluşlar, sosyal hizmet uzmanları, ve müracaatçı sistemleri üzerinde sosyal politikaların etkisini belirleme ve çözümleme becerisi,

8.Kendi uygulama müdahalelerini ve konu ile ilgili diğer sistemleri değerlendirme becerisi,

9.Mesleki rolünü anlama ve yerine getirme becerisi,

10.Mesleki kavramları anlama becerisi,

11.Kuram ve uygulamayı bütünleştirme becerisi,

12.Mesleki çalışmayı başlatma ve sonuçlandırma bilgisi,

13.İnsani ilişkiler kurma becerisi,

14.Örgütlenme ve işbirliği sağlama yeteneği,

15.Birlikte çalıştığı kişilere ve müracaatçılara karşı olumlu, yardımcı, nazik ve saygılı olma becerisi,

0.3-Kapsam

Bu standart sosyal hizmet mesleği ile bu mesleği icra eden kişilerin tarifini, sosyal hizmetin icrasında kullanılan asgari araç-gereç ve ekipman ile meslek elemanlarının sahip olması gereken özellikleri ve bu özelliklerin ölçümü ve değerlendirilmesini kapsar.

PSİKOSOSYAL SAĞLIĞIMIZ BİREY AİLE VE TOPLUM SORUNLARIMIZ

Derleyen: Ali SONGÜL*

İnsanlar yaşamları sırasında, zaman zaman çeşitli sorunlarla karşılaşılır. Bunların çoğu kendi çabalarıyla ya da yakınlarının, arkadaş ve tanıdıklarının desteği sayesinde çözüme kavuşur. Bazen hiç bilmedikleri kimselerden bu konuda yardım görür, bazen de sorunları için başkalarına danışma ihtiyacı duyarlar. Küçük sorunların halledilmesi için bazen bu yeterli olur. Ancak öyle sorunlar ve ihtiyaçlar vardır ki giderilmesi Sosyal Psikiyatrist, Sosyal Çalışma Uzmanı, Uzman Danışman, Terapist gibi belirli meslek elemanlarına başvurmayı, mesleki bir hizmetten yararlanmayı gerektirir. Ne var ki insanlar çoğu zaman bu başvurma ihtiyacına karşı direnç gösterirler, bu durumu küçük düşme biçiminde yorumlarlar. Oysa günümüz insanı karşılaştığı psiko-sosyal problemler karşısında planlı bir biçimde yönlendirme, sağaltım ve terapi desteği aldığında bir çok sorunla baş edebilir, yaşamını esenlik içinde sürdürmeyi kolaylaştırabilir. Artık günümüz insanı psiko-sosyal bilimin sonuçları ile bir çok ruhsal ve sosyal boyutlu rahatsızlıkları adı

geçen meslek uzmanlarının yardımı ve kontrolünde aşabilir. Toplum sorunları içinde benzer bir modelin yararlı olacağı tarihimizde yaşanmış gerçekler hatırlandığında hemen anlaşılacaktır.

Neden Psiko-Sosyal Sağlık?

İnsan biyo-psiko-sosyal bir varlıktır. Yani beden sağlığı, ruh sağlığı ve sosyal sağlık insan sağlığını oluşturan üç öğedir. Esasen toplum bu üç öğenin etkisi altında şekillenmiş bir sistemdir. Eğer bu üç öğeden herhangi biri bozulacak olursa, az veya çok toplum sağlığımızda, kişinin toplum içindeki sahip olduğu konum ve etki ölçüsünde olumsuz yansımalar neden olacaktır. Bir çok milletin tarihinde, kimi liderlerin benzer psiko-sosyal boyutlu kişilik bozuklukları nedeni ile milletlerini kaosa sürükledikleri ve insanların acı çekmesi ve zulüm görmesine sebep olduklarına dair nice trajik örnekler mevcuttur. Öyle ise bu üç öğenin korunması ve sağlamlaştırılması toplum hayatımız için, geleceğimiz için büyük önem taşımaktadır. Ne var

ki, henüz ülkemizde insani sosyal sağlık hizmetlerine gereken önem verilmemekte, Türk insanı için bu alanlar lüks görülmektedir. Sonuçta toplum olarak psiko-sosyal sağlığımız zedelenmektedir ve bunun olumsuz yansımaları bütün bir toplum yaşamak zorunda kalmaktadır.

Sosyal Sağlık Nedir?

İnsanın yaşadığı sosyal çevrede sağlığını bozabilecek olumsuzlukların olmamasıdır. Trafik kargaşası, çevre kirliliği, insanların eğitimsizliğinden, bilgisizliğinden ve görgüsüzlüğünden kaynaklanabilecek türlü sıkıntılar, üzüntüler, yol su elektrik sorunları, işsizlik, enflasyon, terör ve insan hürriyetini ve şahsiyetini sınırlayan uygulamalar vd. bunlar arasındadır. Öyle ise sosyal sağlık bireyin yaşadığı sosyal çevrede bedensel ve ruhsal sağlığını bozmayacak şartları bulabilmesidir. Bu olmaz ise haliyle insanın yerine göre bedensel, ruhsal ve sosyal sağlığı sarsılacak ve çeşitli zorluklar yaşayacaktır. Ruh sağlığı olmadan sosyal sağlık olmaz, sosyal sağlık olmadan da ruh sağlığından bahsedilemez. Dünya Sağlık Teşkilatı da Sağlığı şöyle tanımlamıştır: "sağlık, sadece hastalık ve sakatlığın bulunmaması değil, fiziksel, mental (ruhsal ve moral) ve sosyal kam bir iyilik halidir." Bedensel tedavinin yanında, kısaca psiko-sosyal dediğimiz sağlık durumu tanınmış ve sağlığın üç öğesinden ikisi olarak kabul edilmiştir. 1915 yılında alman bilgini A. Grotjan 3 ciltlik ünlü eserini neşretmiştir. Bu kitabın adı "Sosyal Patoloji"dir. Böylece geniş kapsamlı sağlık hizmeti görüşü (comprehensi ve medicine) kendisini kabul

ettirmiştir. Bunun gereği olarak tıp alanında süratle ekip çalışmasına (team work) gidilmiştir. Bir çok ülkede yapılan araştırmalar, hastaların % 40'ının tıbbi tedaviye muhtaç olduğunu, % 60'ının ise tıbbi sosyal hizmet (çalışma) görmedikçe tam anlamı ile iyileşemeyeceğini göstermiştir. Bu konuda Minesota çalışmalarından elde edilen bulgular da şudur: Hekimlere başvuran hastaların yaklaşık % 40'ını tıbbi şikayeti olanlar, diğer % 60'ını ise tıbbi sosyal hizmet ihtiyacı karşılanamayanlar oluşturmaktadır. İşte bu yüzden psiko-sosyal sağlığın yeniden inşasında ve korunmasında çok önemli bir rolü olan bir meslek karşımıza çıkmaktadır. Bu meslek, Sosyal Çalışma mesleğidir. Mesleğin sözü edilen işlevsel alanı ise, Tıbbi ve Psikiyatrik Sosyal Çalışma (Hizmet) uygulamalarıdır. Ülkemizde henüz bu alanda yeterince gelişme sağlanabilmiş değildir. Ancak Avrupa birliğine girme sürecinde muazzam bir ufkun bu mesleği popüler hale getireceği anlaşılmaktadır. Bu hizmetler Koruyucu Ruh Sağlığı Hizmetlerinin temelini teşkil etmektedir.

Nedir Sosyal Çalışma?

Kişi, grup ve toplumların bünye ve çevrelerinin koşullarından doğan veya kendi kontrolleri dışında olan yoksunluk ve eşitsizlikleri gidermek, toplumun değişen koşullarından doğan ruhsal ve sosyal sorunları önlemek ve insan kaynaklarını geliştirmek, kişi, aile ve toplum refahını sağlamak amacıyla uygulanan planlı ve programlı hizmetleri kapsayan sosyal sağlık alanıdır.

* Sosyal Hizmet Uzmanı, SHÇEK Aile Danışma Merkezi, Konya

Sosyal Çalışma kişi, grup ve toplumların fiziksel, ruhsal ve toplumsal yönlerden mümkün olan en yüksek refah seviyesine ulaşabilmeleri için yardım yollarını arayan, bu nedenle fert, aile, grup ve toplumun hayatını etkileyen, sosyal, ekonomik ve psikolojik unsurların tümünü dikkate alarak çalışan bilim, uygulamalı sanat ve meslektir. Ekonomik ve psiko-sosyal düğümlenmelerde ailelere, bunun yanında tek tek kişilere, gruplara yardım elini uzatan, onları toplumun akışına ve kaderine terk etmeyen, toplumda sosyal refahla ilgili tüm hizmetlerin bir denge içerisinde yapılmasını sağlayan bir bilim ve sanattır. Kısaca tanımlamak gerekir ise, Sosyal Çalışma birey, aile ve toplumun değişen toplum koşulları karşısında psiko-sosyal uyumunun (adaptasyonun) sağlanmasıdır. Esasen bütün psiko-sosyal boyutlu sorunların temelinde uyum problemleri yatar. Tıbbi ve Psikiyatrik Sosyal Çalışma Uygulamaları ile tüm bu sorunlarla kolaylıkla baş edilebilir. Avrupa'da ve Amerika'da Sosyal Çalışma Kliniklerinde (Clinik Social Work) ve Psikiyatri Kliniklerinde, 1 psikiyatrists, 1 Klinik Psikologa mukabil 3 Psikiyatrik Sosyal Çalışma Uzmanı psiko-sosyal sorunların tedavisinde görev almaktadırlar. Bu da Sosyal Çalışmanın ne denli önemsenmesi gereken bir role sahip oluşu ve ruhsal ve sosyal içerikli sorunların yoğunluğu ile açıklanabilir.

Bugün bireyin karşısına çıkan sorunların başlıca iki nedenden kaynaklandığı kabul edilmektedir.

Bunlardan birincisi, insan kişiliğinin sürekli değişme ve gelişme göstermesidir. Bireysel düzeydeki sorunlara yol açan ikinci neden ise, içinde yaşadığımız toplumda meydana gelen değişimlerdir. Bu alanda karşılaşılan ruhsal ve sosyal içerikli sorunların tedavisinde, sorun çözme sürecinin belirli bir plan çerçevesinde yürütülmesi ve sürekli olarak gözden geçirilerek uygun değişikliklere yer verilmesi danışılan meslek elemanlarının sorumlulukları arasında yer alır. Başvuran kişi ve ailenin bundan yarar görmesi uzmanın destekleyici ve geliştirici rolünün gereğidir.

Psikiyatrik Sosyal Çalışma Uygulamalarında önemli bir yer tutan Sosyal Kişisel Çalışma Yöntemi aracılığı ile başvurana yapılacak psiko-sosyal çalışmada tedavi yardımları anahatları ile başvuranın,

- 1) Kendini tanıması ile ilgili yardım
- 2) Destekleme ihtiyacı ile ilgili yardım
- 3) Düşünme süreçleri ile ilgili yardım
- 4) Bilgi edinme ihtiyacı ile ilgili yardım
- 5) Geleceğini planlama ile ilgili yardım
- 6) Planlı yaşama ve toplumla bütünleşme ile ilgili yardım
- 7) Kaynak kullanma ile ilgili yardım şeklinde sıralanabilir.

Psikiyatrik Sosyal Çalışmada, uygulanan yöntem ve tekniklerin temel fonksiyonları,

- 1) Günlük yaşamdaki sıkıntıların sorun boyutuna ulaşmasını önleyici,

- 2) Birey ve ailenin yetersizliklerini giderici, yani onarıcı ve sağlıklı ilişkiler kurup topluma uyum sağlamalarını kolaylaştırıcı ve
- 3) Tedavi edicidir.

Özetle Psikiyatrik Sosyal Çalışmada esas fonksiyon, daha çok Kişisel Çalışma Yöntemi ile psiko-sosyal sorunları önleyici, rehabilite edici ve tedavi edici fonksiyondur. 08.10.2000

Kaynaklar;

- * Turan, N. "Sosyal Kişisel Çalışma" Kasım 1992
- * Çakmaklı, K. "Çocuklarda ve Gençlerde Psiko-sosyal Sağlık" 1996
- * Dirican, M. Rahmi. "Toplum Hekimliği Dersleri" 1990

SOSYAL HİZMET

Sosyal Hizmet Uzmanı

Dergini Yaşatmak İçin Katkıda Bulun...

ÖYKÜ

MODERN SOKAKLARIN TECRİT
EDİLMİŞ ÇOCUKLARI

Rıza ELİTOK*

İlerden, belli belirsiz gelen on altı yaşlarında bir delikanlı. Yüzü gözü kir içinde. Dudasının hemen yanında uçuğa benzer ama daha çok irinli bir çıbanı anımsatan morumsu bir yara. Yırtık pırtık paçavraları içinde, ölüm kampından can havliyle kaçmış bir mahkum gibi.

Delikanlı, elinde tuttuğu ve içinde sarımtırak bir sıvının olduğu naylon poşeti, ağzıyla şişirip şişirip içine çekti. Poşetteki sarı sıvıdan etkilenen çılgın bedeni, bir süre sonra serseri bir sarhoşluğa büründü. Kendinden geçmiş bir halde savrulmaya başladı sağa sola.

Caddeler... Soğuk ve cansız binaların boydan boya sarmaladığı çarpık caddeler. Sistemin çarpıklığıyla katılığı caddelerine de yansımış.

Şehir her zaman ki şehir. İnsanlar aynı insanlar. Koşuşturmaca, telaş aynı.

Ve caddelerin gerçek sahipleri ; köşe başlarında kümelenmiş, modern

denilen yaşamla derin tezatlıklar oluşturan sokak çocukları.

Sözde toplum ve ahlak düzenine yönelik potansiyel tehdit oluşturan serseri kurşunlar.

Sayıları her geçen gün daha da çoğalmış. Ve sanki: "Ey uygar dünyanın sakinleri! Bakın! Ne kadar çoğaldık. Artık ilgilenin bizlerle! Görün bizleri!" demek ister gibiler.

Yığınla sokak çocuğu; tinerciler, balıycılar, mendilciler, sigaracılar, darbukacılar, dilenciler... Tıpkı, aynı şehirdeki görkemli binaların hemen yanı başında uzanan gecekondu gibi, modern denilen yaşamla tam bir tezatlık oluşturmışlar caddelerde.

Başı bozuk ilkesiz dünyanın anarşist serserileri mi? Popüler medyatik lafazanların, onlar adına duygusal nağmeler düzüp prim kazanacakları mükemmel birer konu mu? Ya da kontrol altında tutarak sözde ıslah edilip, modern denilen toplumdan tecrit edilmesi gereken birer hırsız, fahişe, katil ve piskopat mı? Belki de, kendisine ve topluma yabancılaşan insan bilincinin yarattığı bir sonuç.

Delikanlının yanından geçen insanlar ; bu yırtık pırtık, kirli paçavralar içindeki zavallı varlığa tiksinerken bazen de acıyarak, çarpmamak için kendilerince ilginç ve komik kavisler çiziyorlardı.

Orta yaşlarda sert görünümü, göbeklice bir adam; üzerine doğru sersem sersem gelen delikanlıya inat, çarpışmaya hazır, şovalye edasıyla kafasının dikine yoluna devam etmekteydi. Adamın, delikanlıya çarpmamak için kavis çizmeyeceği her halinden belliydi. Az sonra çarpışacaklar.

Birbirlerine bir adım kalan, adamın ani bir darbesiyle ayakları yerden kesilen delikanlı; kuyruk sokumundan gelen keskin bir acıyla kendini birden bire kış üstü yerde buldu. Çarpışmanın etkisiyle pel pel açılan gözleri, aval aval etrafını süzdü. Daha neye uğradığını anlamadan, çarpışma esnasında elinden düşürdüğü poşetini aradı.

Bu arada tepesinden kulağına doğru tükürükle karışık ağız dolusu küfürler gelmeye başladı. "O..... çocuğu! Önüne bakarak yürüsene it oğlu it! Serseri! Bunları bi güzel yatıracan ki falakaya anlasınlar neyin ne olduğunu!"

Tepesindeki adam, sanki ezelden beridir kin güttüğü bir düşmanını bulmuşcasına avaz avaz küfürler savuruyordu yerdeki delikanlıya. Kıpırmızı kesilmiş suratından, yağ bağlamış boynuna doğru boncuk boncuk terler boşanmaktaydı. Etrafta toplanmış insanlar, bir linç girişimini izler gibi pür dikkat kesilmişlerdi.

Az sonra adam, hırsını almış olacak ki küfür ede ede delikanlının başından ayrıldı. Bu arada giderayak, okkalısından bir tekme savurmayı da ihmal etmedi.

Şaşkın şaşkın elinden düşürdüğü poşeti aramakta olan delikanlı, çevresinde biriken kalabalığı umursamadan yavaş yavaş doğruldu. Bir süre boş boş etrafına bakındı. Sonra da hiçbir şey olmamış gibi, iki metre ötesinde farketmediği poşetini ağzına alıp birbiri sıra derin ve içli nefesler

Çekerek, alaylı ve tiksintili bakışlar altında belli belirsiz yoluna devam etti.

Olay yerindeki kalabalık, hiç bitmesini istemedikleri bir şovun sonuna gelmiş gibi istemeye istemeye oradan uzaklaştılar. Belki birazdan, hayata küsmüş birinin yüksek bir binadan intihar şovuna ya da ortalıkta gezinen bir delinin trajikomik nutuklarına rast gelebilirlerdi. Ortam zaten bu tür olaylara sık sık gebeydi. Ve ayrıca olaylara canlı canlı tanık olmak büyük bir şanstı çoğu insan için. Daha sonra tanık olunan olay, orda burda bire bin katılarak anlatılır ve yaşanan heyecandan mazoşist zevkler çıkarılırdı.

İşıltılı ve bol renkli vitrinlerin dibinden ağır ağır yol alan delikanlı; yemek yiyenleri pasta börekleri görmüş olacak ki birden çok acıkmış olduğunu hissetti. Önüne geldiği bir kebabçı dükkanının camından içeriye gözetlemeye başladı. Etrafta ya alışveriş telaşında ya da ne amaçla nereye koşturdukları belli olmayan yığınla insan boydan boya kaplamıştı caddeyi.

Delikanlı nihayet bir kutu içinde yarım yamalak yenmiş pizza kırıntıları buldu. Hemen olduğu yere çökerek pizzayı ağır ağır yemeye koyuldu. Yanı başından gelip geçenler onu ya fark etmemiş gözüküyor ya da tiksinti ve acıma dolu bakışlarla yollarına devam ediyorlardı. Üç dört yaşlarında bir kız çocuğu, annesiyle elele tutuşmuş delikanlının önünden geçmek üzereydiler. Küçük kız annesinin aksine meraklıydı yerde tıknmakta olan delikanlının haline. Daha sonra sıska bir köpek, kuyruğunu sallayarak delikanlının dizinin dibinde bir şeyler arandı. Delikanlı, köpeğin farkına varmamış gibi istifini bozmadan yemeye devam etti. Köpek bir süre kuyruğunu sallayarak yerde oturan delikanlıya dilenir gibi baktı. Fakat aradığını bulamamışçasına kafasını eğerek oradan uzaklaştı.

Karnını doyuran delikanlı, yarım bıraktığı bir işe başlar gibi poşetini tekrar ağzına alıp ağır adımlarla akıp gideğn caddeden yürümeye başladı. Ortalık epeyce kalabalık. Çeşitli fastfood ve cafeler hınca hınç kızlı-erkekli gruplarla dolu. Bir masada oturan adam, elini tuttuğu genç kızın ikide bir kulağına eğilip bir şeyler fısıldıyordu. Ardından, anlaşmışlar gibi aynı anda ikisi birden kahkahalarla gülüyorlardı. az sonra delikanlı, ağır adımlarla önlerinden geçti. Kızla adam onu hiç fark etmemişler gibi gülüşlerine devam ettiler.

Bir garson telaşla, boşalan masalara yiyecek ve içecek yetiştiriyordu. Müşterilerle mutfak arasında adeta mekik dokuyordu. Saatlerce aynı tempo aynı telaş. Onun da işi buydu.

Günlerce, aylarca... Bütün hayatı sanki; insanları yedirme ve içirme üzerine kurulmuştu.

Akşam olmuştu. Caddelerde kalabalık delikanlının dikkatini çekti. Hava biraz serinlemişti. Üşüdüğünü hissetti. Ayrıca da çok yorulmuştu, bacakları sızlıyordu. İlerde yıkıntı bir binanın içinde ateş yakarak kümelenmiş yedi sekiz kişilik bir grubu fark etti. Hemen o tarafa doğru hızlı adımlarla yürümeye başladı. Ateşin etrafına kıvrılarak uyumayı aklından geçirdi. Kendine bir yer edinmek için grubun arasına daldı. Bir iki kişi isteksizce yer verdiler ona. Hemen oraya oturup ısınmaya başladı. Ateş ne güzel de yanıyordu. Tatlı bir sıcaklık vücudunu dalga dalga sarmaya başladı. Bir ara hipnotize olmuş gibi yanan ateşi seyre daldı. Ateşin esrarengiz yanışı delikanlıyı sanki esir almıştı. Bir süre sonra uyku bastırdı. Sırt üstü yere uzandı. Gökteki yıldızlar ısıt ısıldı. Aniden bir yıldızın kaydığını fark etti. Ya da kendisine öyle gelmişti. Gözleri kapandı. Derin bir uykuya daldı. U-yurken yüzünde mutlu ve canlı bir ifadenin belirginleşmesi dikkat çekiciydi. Belki de sevgi ve huzur dolu güzel bir dünyanın kapılarını aralamaktaydı.

BÜLTENLERİMİZDEN.....

NİSAN/ MAYIS 2001

✓ SHÇEK, Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği 21.02.2001 tarihinde 24325 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Sürekli bakım hizmeti veren kuruluşların adı "Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi" adı altında düzenlendi, yasal statüye kavuşturuldu. İsim değişikliğinin yanında; KODE (Koordinasyon Değerlendirme Kurulu) Sosyal Servis, Sağlık, Fizik Tedavi, Beslenme, Teknik Servis ile ilgili düzenlemeler, Yaşlı kabul koşulları Huzurevleri ve Merkezler için farklı ücret ödemeleri, harçlık verilmesi, nakiller, ziyaretler, yaşlının uyması gerekenler ayrı ayrı belirlenmiştir. Vak'a Tartışma ve Değerlendirme Kurulu yürürlükten kaldırılarak, Mesleki Çalışma (madde 80) başlığı altında mesleki çalışmaların nasıl yapılacağı ifade edilmeye çalışılmıştır. Huzurevlerinde istihdam edilen meslek elemanlarının mesleki görev ve yetkileri açıktır. Neyi nasıl yapacakları da açıktır. Vak'a Tartışma ve Değerlendirme Kurullarının amaç, işlev ve fonksiyonları farklıdır. Karşılığı da "mesleki çalışma" olarak adlandırılmaz diye düşünüyoruz. Yine disiplin hükümleri çerçevesinde yapılan düzenlemelerin uygulamada yer almıyor denilmesine rağmen yönetmelik hükümlerine

alındığı için; hukuki çerçevesinin kabul edildiği ve uygulanmasının önünde engel olmadığını düşünüyoruz. Sosyal hizmetler; savunmasız grup ve kişileri korumak, kollamak ve savunmak zorundadır. Bu nedenle kurumu savunucu rol yerine Mesleki ya da insan odaklı yaklaşım tercih edilmeliydi.

Uygulamada çıkan sorunları disipliner, yasaklayıcı, ceza-sürgün gibi yaklaşımlarla ele almak yerine; Yaşlı Kuruluşlarıyla ilgili yeni politikalar üretilmesini savunuyoruz.

✓ İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü/ Büro Amirliği Kurulması Görev ve Çalışma Yönetmeliği 13 Nisan 2001 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girdi. Küçükleri Koruma Şube Müdürlükleri, Çocuk Şube Müdürlüğü oldu. "Çocuk Polisi" kurulması ve poliste ihtisaslaşmanın oluşmasını önemli bir adım olarak değerlendiriyoruz. Anılan yönetmeliğin 4. Maddesinde "Sosyal Çalışmacı"; çocukların ve ailelerinin kendileri veya çevre şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan maddi, manevi ve sosyal sorunların tespit edilmesi çalışmalarını yürüten, lisans düzeyinde eğitim almış sosyal hizmet uzmanı, pedagoji, psikoloji, çocuk gelişimcisi gibi emniyet

hizmetleri sınıfı dışındaki personel" diye tanımlanmıştır. Bu tanım, yanlış olup, Sosyal Hizmet Mesleğine, diğer meslek gruplarına ve çocuklara yapılan haksızlıktır. Emniyet Genel Müdürlüğü'ne yapılan bu tanımlamanın kabul edilemez olduğu görüşmelerde anlatılmış, ayrıca bir yazı ile bildirilmiştir.

✓ Jandarma Genel Komutanlığı, "Çocuk jandarması" kurma çalışmalarını sürdürüyor.

✓ Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başbakan tarafından TBMM'ne sevk edilen "Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanun Tasarısı'nda Genel Gerekçe bölümünde, "Yönetim ve İşleyiş, idari kurallar çerçevesinde yürütülmesi esas olmaklar birlikte, toplumun içinden gelen temsilciler aracılığıyla bu yönetim ve işleyişin yerinden izlenmesi, bu kurumlarda şeffaf bir yönetim sağlayacak ve uygulamada görülen aksaklık ve eksikliklerin giderilmesine de yardımcı olunacaktır" denilerek tıp, eczacılık, hukuk, kamu yönetimi, sosyoloji, psikoloji, sosyal hizmetler, eğitim bilimleri ve benzeri alanlarda en az dört yıllık yüksek öğrenim koşulu arandığı belirtilmektedir. Meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak, mülki amirin yardımıyla adli yargı adalet komisyonlarına seçilerek "Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları oluşturulur" denilmektedir. Nasıl seçileceği pek belli olmayan, görev ve yetkileri çizilmemiş izleme kurullarının oluşturulmasındaki

aceleciliği, cezaevlerindeki sıcak gündemi soğutma, ancak sorunu görmeme olarak değerlendiriyoruz.

✓ Milli Eğitim Bakanlığı "Rehberlik Araştırma Merkezleri İşletme Yönetmeliği" yayımlandı. Sosyal Çalışmacının tanımı, görev ve yetkileri belirtilmiştir. Öğrencinin ailesi ve sosyal çevresiyle ilişki çalışmayı yürütür denilmektedir. Ancak kurullarında temsil edilmemektedir.

✓ Ek Göstergelerle ilgili açtığımız dava, Danıştay Onbirinci dairede görülmekte iken sağlık alanında çalışan meslek örgütleriyle birlikte hazırladığımız ve Sağlık Bilimleri Lisansiyerleri için tavan 4400'ek gösterge yasa önerimizi TBMM üyelerine sunduk. Umarız TBMM'de yeterli destek bulabiliriz.

✓ Sağlık Çalışanlarının Sağlığı 2. Ulusal Kongresi Kasım 2001'de yapılacaktır. Kongrenin teması, "Sağlık Sektöründe Emek-Sermaye-Ücret-Kar" olarak belirlendi. Kongreye katılmak isteyen meslektaşlarımızın 20 Eylül 2001 tarihine kadar Dernekle ilişkiye geçmelerini bekliyoruz.

✓ Derneğimiz Genel Merkezince her 3 ayda bir yayımlanan "Sosyal Hizmet" dergisi için katkı ve desteklerinizi beklediğimizi bir kez daha duyurmak istiyoruz. Dergimizde yayınlanmak üzere meslektaşlarımız

sosyal hizmet alanları, ülke gündemi, sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel gelişmeler ile ilgili görüş, uygulama ve önerilerini içeren yazılarını bize ulaştırarak katkı verebilirler Yayın Kurulunca dergimizin bu sayısında "Ekonomik Kriz ve Sonuçları" üzerinde yoğunlaşılması planlanmıştır. Konuyla ilgilenen meslektaşlarımızın bilgisine sunuyor, katkılarını bekliyoruz.

✓ SHÇEK'e "İlk Defa Devlet Kamu Hizmeti ve Görevlerine Devlet Memuru Olarak Atanacaklar İçin Mecburi Yeterlilik ve Yarışma Sınavı Genel Yönetmeliğinde" Milli Eğitim Bakanlığı'nda öğretmenler için 2000 yılında uygulanan değişiklik 70 barajının altında kalan Sağlık Bilimleri Lisansiyerlerinin atanmasıyla ilgili yönetmelik değişikliği istemiştik. Devlet Personel Başkanlığı, "kamu kurumları arasındaki uygulama birliğini bozar" gerekçesiyle uygun mütalaa etmediğini bildirdi. MEB'e izin vererek uygulamada bütünlük bozulmuştu. Meslektaşlarımıza yeni devlet memurluğu sınavlarında başarılar dileriz.

✓ Türk Standartları Enstitüsü ile başlattığımız "MESLEK TANIMI" çalışmamız sürüyor. Her Salı akşamı 18.00'de başlayan toplantılar, Mayıs 2000 sonuna kadar sürdürülecek. Uygulama alanlarından sektörlerle, sorun odaklı tanımlara kadar diğer ülke örnekleriyle birlikte MESLEK tüm boyutlarıyla tartışılıyor. Sosyal hizmet uzmanı unvanlı herkes bu çalışmaya katılabilir, katkı verebilir.

Eksik bir taraf kalsın istemiyoruz ve tüm meslektaşlarımızın tartışmaya katılmasını bekliyoruz.

✓ AB'ye Giriş Müktesebatı çerçevesinde serbest dolaşım ilkesi ilkesi çerçevesinde "Sağlık Çatı Kanunu" Sağlık Bakanlığınca hazırlanmaktadır. Bizde dernek olarak bu hazırlık aramasında olmak istedik. Sağlık Bakanlığı bu çağrımıza olumlu yanıt verdi. Sağlık Bakanlığınca hazırlanan bu tasarı hangi iş kolunda çalışılırsa çalışılsın tüm meslektaşlarımızı çok yakından ilgilendirmektedir. Sağlık personeli statüsünde çalışan Sosyal Hizmet Uzmanlarının tümünü kapsamaktadır. Çarşamba akşamları denek binasında sürdürülen komisyon çalışmaları tüm meslektaşlarımıza açıktır.

✓ DUYURU

Ceza infaz Kurumlarında yaşanan ve ülkemizin önemli sosyal sorunlarından Açlık Grevleri ve Ölüm Oruçları 200. Gününe yaklaşmıştır. İnsanlar "açlıktan" ölürken siyasi tercihler üzerinde durmanın ve konuyu sadece politik yönüyle irdelemenin "insana" getireceği hiçbir kazanım yoktur.

Yaşam hakkı, herkesin doğuştan ve sadece insan olduğu için sahip olduğu en temel insan hakkıdır. İnsanları göz göre göre ölüme göndermenin ve buna seyirci kalmanın "insan onuruyla" bağdaşmadığını düşünüyoruz. Her insan değerlidir ve bu değer onun saygı görmesini gerektirir.

Sosyal hizmet uzmanları olarak, mesleki etik ilke ve sorumlukları gereği konuya kayıtsız kalamayacağımızı bir kez daha kamuoyuna duyuruyor ve meslektaşlarımızı duyarlı olmaya çağırıyoruz.

✓ Ekonomik kriz derinleşiyor, yoksulluk katmerlenerek büyüyor, kemer sıkma politikaları emekçilerin kemeri de kalmadığı için beli kavramıyor...

Krizi yaratanlar, bankaları hortumlayanlar, krizden 1 saatte daha da zengin olanlar seyreliyor. %70'lere varan devalüasyonla, iflas eden küçük işletmelerle, işten çıkarılanlar işsizlikle, ev kadınları tencereyi nasıl kaynatacağını düşünmekle, memur işe nasıl gideceğini ülkenin bütçesinden de berbat kendi bütçesini nasıl denkleştireceğini, genç insanlar nasıl iş bulacağını, kendilerinin yaratmadığı katmerli yoksulluğun, sefaletin ceremesini nasıl çekeceklerini düşünürsünüz.

Yıllardır İMF programlarıyla yoksullaşan ve krizin en çok mağduru olan çocuklar, kadınlar siz düşünmeyin

Dünya Bankası "Sosyal Program" için yardım gönderiyor, sizin sorunuz kalmayacak... Ayakta kalırsanız tabii ki.

Ekonomik-sosyal krizin nedenleri tercihlerdedir.

Biz, emeğimizin karşılığını aldığımız, sosyal adaletin ve gelir dağılımının eşit sunulduğu ve insanın "değer" olduğu kendi kaynaklarımızla

ihtiyaçlarımızın çözümlendiği ülkemizi istiyoruz.

HAZİRAN-TEMMUZ 2001

.....MERHABA

Sahte Sendika Yasası İstemiyoruz !

Bu bültenimizin gündemini üyelerimizi de yakından ilgilendiren sendika yasasına ilişkin tartışmalarla açmak istiyoruz.

Bu yasa ile; Toplu Sözleşme ve Grev Hakkımız engellenmektedir. Sendika ve Konfederasyonların yetki ve faaliyet alanları daraltılmakta, faaliyetler toplu görüşme yapma, verimlilik araştırmaları yapma, mesleki ve kültürel nitelikli kurslar düzenleme, spor alanları, kitaplık, kreş ve yardım sandıkları vb. düzenlenmeye indirgenmiştir.

Oldukça geniş bir kesimin Örgütlenme Hakkı ellerinden alınmakta, 420.000'i aşkın kamu emekçisinin sendika üyesi olması yasaklanmaktadır. Bu yasaklama Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır. 11 yıldır sendika üyesi olanlar 11 yıl sonunda hakları güvence altına alındığı iddia edilen bir kanun ile sendikal haklardan yoksun bırakılmaktadır. Kanun yürürlüğe girdiğinde ASİM- SEN kapanacak ve TÜM- YARGI SEN'in üyelerinin önemli bir bölümü sendikal haklardan mahrum kalacaktır.

Yasa ile üst kuruluşlara üyelik uluslararası kamu görevlileri kuruluşları ile sınırlanmaktadır. Oysa ki mevcut Uluslararası

Konfederasyonlara (ICFTU, ETUC) işçi yada kamu emekçisi sendikaları ayırım yapılmaksızın üye olabilmektedir. Dünya'da salt kamu emekçilerinin kurdukları konfederasyonların üye olabileceği üst örgütlenmeler yokken bu yasa ile mevcut uluslararası konfederasyonlarla kamu emekçileri konfederasyonlarının bağı kesilmekte ve uluslararası dayanışması engellenmektedir.

İşyerinde temsilci seçilebilmesi için kurumun yer aldığı iş kolunda emekçilerin yarısından fazlasını üye kaydetmiş olma koşulunun getirilmesi ile, işyeri temsilci seçimi fiilen engellenmektedir. İş kolunda emekçilerin yarısından fazlasını üye kaydetmiş olsanız bile eğer işyerinde 51 kişiden az çalışan varsa yine temsilci seçemeyeceksiniz. Çünkü temsilci seçmeniz için bir de o işyerinde en az 51 çalışan olmalıdır. Bu ise, metropol illerdeki büyük işyerleri dışında çalışan yüz binlerce kamu emekçisinin işyeri temsilcisi seçme hakkının ellerinden alındığı anlamına gelmektedir.

Yasaya göre, üyelik ödentisi kesmek için o hizmet kolunda çalışanlardan en az %10'unu örgütlemiş olmak gerekmektedir. Ödenti kesimi için baraj getirilerek sendikalar ekonomik olarak güçsüzleştirilmek istenmektedir.

Yasa, kamu emekçilerinin hak ve yararlarını gözetmekten öte yasaklayan yapıyla bizim için 'yasakçıdır'.

Toplu Sözleşme ve Grev Hakkı İçeren, Özgürlükçü ve Demokratik Bir Yasa İstiyoruz.

HABERLER

✓ Hollanda, Altrecht Ruh Sağlığı Merkezinden Femke Van Trier ve Adrian Van Trier, Videohome-training yönteminin tanıtımını 24 Mayıs 2001 akşamı Dernek binasında meslektaşlarımıza sundu. Yöntem tanıtımı için geldiği ülkemizde, Derneğimizde de yaptığı sunumda; video kayıtlarının yardımıyla ana baba ve çocuklar arasındaki ilişkileri analiz etmek ve etkileşimi güçlendirmek olarak amacı açıklayan uzmanlar "olumlu özellikleri görmek ve pekiştirmek" işbirliğinin önünü açmak için önemli bir bulgudan yola çıkmaktadır. Yöntemin kullanılmasında ailenin alışkanlıklarına uyum, hangi sorunlar için kullanılacağı, yöntemin ana-babaya tanıtımı, eğitim süresi ve toplantı sayısı, video analizi, rehberlik, sonlandırma, VHT'nin kullanılamayacağı durumlar ve gizlilik konuları üzerinde durdular.

✓ Almanya Hannover Üniversitesi Sosyal Hizmet Okulunda Prof. Dr. Karin Strang yönetiminde 12 öğrenci Derneğimizi ziyaret etti. Almanya'da Sosyal Hizmet eğitimi ve uygulamaları ile sosyal hizmet örgütlenmeleri, Türkiye'deki durum konularında sohbet edildi. Avrupa Birliğine giriş sürecinde Türkiye'deki sosyal hizmet uzmanlarını gelecekte bekleyen tehlikelerden söz edildi. Yeni dünya düzeni ve Avrupa Birliği içinde Almanya'da meslektaşlarımızın işsizlikten en çok etkilenen meslek

grubu olduğu, genellikle kısa zamanlı iş olanağı bulunduğu, 4 dereceli bir ücret ödeme sistemine dahil oldukları genel olarak derecesinden düşük ücreti kabul etmek zorunda kaldıklarını anlattılar. Meslek tanımıyla ilgili olarak da en üst soyutlama ile kendilerini tanımladıklarını sınırlanmak ve alan kaybına uğramak endişesi taşıdıklarını anlattılar. 2000 yılında Derneğimizce Türkiye çevirisi yapılan "İnsan Hakları ve Sosyal Hizmet Kitabı"nın kendilerinde de 2000 yılında çevrildiği ve tartışıldığını anlatan grup mesleğin evrensel olduğu bilgiyi paylaşmakta mesleğin gelişebileceğine vurgu yaptılar. Meslek Odaları ve Derneklerinin bu anlamda çok önemli olduğunu ve Türkiye' ninde uluslar arası Sosyal Hizmet Birliğine üye olmasını beklediklerini söylediler. U.F.S.W.'ye başvurumuzun olduğunu ve sonuç beklediğimizi bildirdik. Alman meslektaşlarımızla karşılıklı bilgi-deneyim paylaşımımızı sizlerle de paylaşmak istedik.

✓ Uluslar arası Etik İlke ve Sorumlulukları kabul etmiştik. Ulusal Etik İlke ve sorumlulukları ise Mart 2001 tarihinden itibaren tartışmaya açmıştık. Sonbaharda Etik İlke ve Sorumluluklarla ilgili bir toplantı düzenlemeyi planlıyoruz.

✓ Sendika Yasasının T.B.M.M. Plan-Bütçe Komisyonunda tartışmalar içinde DSP İstanbul Milletvekili Mahsun TÜRKER, din Görevlilerinin de sosyal hizmet yaptığını öne sürerek

sağlık ve Sosyal Hizmet İş Kolunda örgütlenmelerinin gerektiğini belirtti. Sosyal hizmet herkes tarafından yapılabilecek bir iş olduğu yanılığısından hareket eden Sayın Milletvekilinin Sağlık, Sosyal hizmet, Din konularının ne anlama geldiğini ya bilmediğini ya da kasıtlı olarak tercihini Sağlık-sosyal hizmet iş kolunda örgütlü bir sendikadan yana kullanmaya çalıştığını düşünüyoruz. T.B.M. Meclisinde grubu bulunan tüm partilere sosyal hizmetin ne anlama geldiğini anlattık. Biz meslek örgütü olarak mesleğimize ve çalışma alanımıza sahip çıkmaya çalışırken bu alanda çalışanları da SES içinde örgütlenmeye çağırıyor, grevli-toplu sözleşmeli sendika hakkımızı istiyoruz.

✓ Meslektaşımız Nadire MATER'e ödül: İtalya İlarla Alpi Uluslar arası Özel Ödülü'nün 7'incisi Türkiye'den Nadire MATER'e, İspanya'dan Carmen Gurruchaga'ya verildi. Nadire MATER'e "Mehmed'in Kitabı" adlı yapıtıyla İtalya'dan ödül gelirken, T.C.K.'nin 159'uncu maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle 1999'da kitap toplatılmış yazar ve yayınevi sahibi yargılanmış, berat ettikten sonra kitapla ilgili yasak kalkmıştı.

✓ Ek göstergelerle ilgili Danıştay'da açtığımız dava, İdare mahkemesine devir edildi. Ankara 7'inci İdare Mahkemesinde 2001/ 644 esas sayısı ile dava tekrar görülecektir.....

SOSYAL HİZMET DERGİSİ YAZIM VE YAYIN KURALLARI

Üç ayda bir yayınlanan dergimiz, Sosyal Hizmet Alanları ile ilgili konuları kapsayan araştırma, derleme vaka takdimi, çeviri, makale, yeni yayın tanıtımı gibi yazıları yayınlamaya devam edecektir.

Yazılarda aşağıdaki kurallara uyulması gerekmektedir.

1. Derginin dili Türkçe' dir. Kullanılan dil açık ve anlaşılır olmalı, çok yaygın olarak kullanılmayan ifadelerle yer vermekten kaçınılmalıdır. Dilimizde karşılığı tam olarak yerleşmeyen yabancı dildeki ifadelerin orijinalleri parantez içinde ve Türkçe karşılığı ile birlikte verilmelidir.

2. Yazının tamamı; şekil, grafik, fotoğraf dahil 10 daktilo sayfasını geçmemelidir.

3. Yazılar 4 A tipi kağıda bilgisayar ile windows ortamında word programı kullanılarak yazılmalı ve yazı 3 kopya olarak, mümkünse disketi ile birlikte gönderilmelidir.

4. Yazarın ünvanı, adı ve soyadı başlığın altına ve sağa yazılmalı, ortak yazarlar var ise yanyana aralarına çizgi (/) konularak yazılmalıdır. İsimlerin üzerine birer (*) konulmalı, sayfanın altında yazarın çalıştığı kurum adı açıklanmalıdır. Yazıda yer alan tüm yazarların yazının basılmasını istediklerini imzalarının yer aldığı bir üst yazı ile bildirmeleri gerekmektedir.

5. Araştırma ve tez sunumlarında yazılar aşağıdaki sırayı izlemelidir. Özet, Giriş, Araştırma Yöntemi ve Araçları, Bulgular, Tartışma, Sonuç, Öneriler ve Kaynaklar. Özeti altında anahtar sözcükler belirtilmelidir.

6. Kaynaklar metin içinde numaralanıp, sırayla gösterilmeli ve kaynaklar bu sıra numarasına göre yazılmalıdır. Kaynakların listede gösterilmesi aşağıdaki örnekler gibi olmalıdır.

DERGİ: Küçükkaraca, N. (1993) Kadın Suçluluğu ve Hükümlü Kadınların Durumu, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Merkez. Yayın Organı; 8 (3), 23- 24- 25

KİTAP: Karataş, K. (1996). Genç İşsizliği, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Merkezi Yayınları :2 Bizim Büro basımevi, Ankara

EDİTÖRLÜ KİTAP: Tufan B. ,Aktaş, A.M. ,Duyan,V. (Edit) (2000) Travma Tedavisi Uzman Eğitimi , Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayınları: 005 Aydınlar Matbaası, Ankara

EDİTÖRLÜ KİTAPTA BÖLÜM: Grayer E. (2000) Deprem Travmaları. Tufan, B. ,Aktaş, A.M. ,Duyan, V. (Edit) Travma Tedavisi Uzman Eğitimi (12-28) H.Ü Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayınları: 005 Aydınlar Matbaası, Ankara

ÇEVİRİ KİTAP: Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Merk.(1994) İnsan Hakları ve Sosyal Hizmet (Çev: E.Doğan, İ.C.Yalazan, N.A.Doğrucan, N.Uysal, Ö.T.Kızıldağ) Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Merkezi Yayınları: 004 Ankara

BASILMIŞ KONGRE BİLDİRİLERİ: Kabacalı, A.(1995) Türkiye'de Batıcılık Akımı ve Hoşgörü.Uluslararası Hoşgörü Kongresi Bildirileri. (Yayına Haz. Bilimsel ve Kültürel Araştırmalar Vakfı) 97-100, Antalya

BASILMAMIŞ KONGRE BİLDİRİLERİ: Metin, N.(1996 Aralık) Entegrasyon Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar. Özürlü, Kent ve Çevre Kongresinde Sunulmuş Bildiri, Ankara

TEZLER: Can, A. ,Bilginer, A.K., Güneş,V.,Göksu, A., Baran, A., Alas, O. (1994- 95) Sosyal Hizmet Uzmanlarının Çalışma Yaşamına Başlangıçta ve Yaşamlarını Düzenlemede Karşılaştıkları Durumlar ve Sorunlar Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Lisans tezi,H.Ü Sosyal Hizmetler Yüksekokulu, Ankara

7. Gönderilen yazılar yayın kurulunca değerlendirilecek, yazılar yayınlanıncı veya yayınlanmasını geri gönderilmeyecektir.

8. Dergide basılan yazıların sorumluluğu yazara/lara aittir.

9. Yazının üzerine, hızlı iletişimi sağlayabilmek için adres,telefon ve fax numaraları yazılmalıdır.

10.Yazı ile ilgili sonuçlar yazara/lara bildirilecektir.